

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 7 • juli/augustus 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Met de bus op de bres voor de bus

Ron Jans: "Topsport is geen vies woord"

Verhoging AOW-leeftijd: kiezersbedrog

Foto Bas Stoffelsen

SP-MILIEUALARMTEAM VAN START

Het blijkt dat bedrijven het om financiële redenen steeds vaker niet zo nauw nemen met het milieu: de crisis is ook slecht voor het milieu. De SP wil daar wat aan doen en daarom is het SP MilieuAlarmteam opgericht. Het is een vijfkoppig team van specialisten en Tweede Kamerleden, dat een beroep op u doet om het hen te melden wanneer u iets ziet wat het daglicht niet kan verdragen. Dit kan op: www.sp.nl/mat

Het MilieuAlarmteam bestaat uit **Wiel Senden, Patrick van Lunteren, Remi Poppe, Paulus Jansen en Krista van Velzen.**

COLOFON

UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Piet den Blanken, Maja Haanskorf, Ronald Kennedy, Suzanne van de Kerk, Marjo van Lijssel, Paul van Riel, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Maurice Boyer

IN DIT NUMMER:

Ron Jans

10

“Die middelvinger? Mijn rode draad is meer de duim omhoog”

65 blijft 65

21

“Verhoging AOW-leeftijd is ongewenst, onzinnig en onnodig”

Fotoreportage

28

Gastarbeiders in Roemenië

EN VERDER...

- 4 Streekvervoer: Op de bres voor de bus
- 14 Expositie: Jan Marijnissen en de meisjes van de fabriek
- 15 Buitengaats: als schepen niet meer aanmeren
- 24 Portret: het Waterkwartier in Nijmegen
- 27 Film: de nieuwste van Ken Loach
- 34 Folkert Zeilemaker heeft een AZ-shirtje gekocht
- 6 Nieuws 35 Gespot 36 zomerpuzzel 38 Theo 39 Prikbord

Voetbal, MJ en gekte

‘Kijk nou toch wat ik lees’, mailde ik collega Rob tijdens het maken van deze Tribune: ‘Er gaan geruchten dat Michael Jackson is overleden.’ Een paar uur later werd het nieuws officieel bevestigd. Vreemd, in mijn jeugd stond Michael Jackson symbool voor gezond leven. Hij was het tegendeel van sex & drugs and rock ‘n’ roll. Hij was gladde steriele zoetgevooisde perfectie, bewerkelijke danspases, glaasjes cola in de rookvrije kinderdisco. Dat werk.

Heel anders dan bijvoorbeeld Mick Jagger, die andere MJ, destijds door brave Hendriken al zo vaak doodgewaand dat ik vermoed dat de wens de vader van de gedachte was. Maar Jagger is ondertussen vijftig, clean en superenergiek, terwijl Jackson op zijn vijftigste uit elkaar viel. Wacko Jacko, de man die de weg plaveide voor vele zwarte popzangers (gek genoeg heb ik me in de jaren tachtig nooit gerealiseerd hoe bijzonder zijn verschijning op MTV was) – maar die zelf klaarblijkelijk liever een blanke had willen zijn en die een cocktail aan schandalen en verslavende medicijnen meeneemt in het graf.

Identiteit is iets vreemds.

Een van de leukste journalisten van Nederland, Ronald Kennedy (voor Tribunelezers geen onbekende), woont al geruime tijd in Zuid-Afrika. Hij heeft er een documentaire gemaakt over de Nederlandse gemeenschap, waarin hij op zoek gaat naar de Nederlandse volksaard. Ik heb de film nog niet gezien, maar via de website cape-dutch.com is een voorproefje te zien dat smaakt naar meer.

Over identiteit gesproken. Britten haten Fransen, maar een Franse importvoetballer die de sterren van de hemel speelde bij Manchester United wordt in Engeland op handen gedragen. Snapt u het nog?

Ik ga er de komende weken eens goed over nadenken. En ondertussen wens ik u een fijne vakantie.

Namens de redactie: Daniël de Jongh

Op de bres voor de bus

De streekbus is een concurrent van de trein en moet dus maar weg: ziedaar de nieuwste oorzaak-gevolgredenering in het openbaar vervoer. In Noord-Brabant dreigt daardoor de eerste buslijn al te verdwijnen. Samen met bewoners kwam de SP in actie en presenteerde meteen haar eigen bus.

De een z'n brood is de ander z'n dood? Dat zou je kunnen gaan denken, als je de gang van zaken rondom buslijn 173 (Weert-Eindhoven) bekijkt. Want menigeen reageerde logischerwijs verheugd toen de NS de intentie uitsprak om in Maarheeze – ten zuiden van de lichtstad – een nieuw station aan te leggen. Dat diezelfde NS daaraan de voorwaarde verbond dat buslijn 173 als 'concurrent voor de trein' dan moest verdwijnen, viel onder meer in Leende en Cranendonck helemaal verkeerd. De bus is namelijk cruciaal voor de inwoners van die plaatsen. Studenten, forenzen, winkelpubliek et cetera: allemaal zijn ze in hoge mate afhankelijk van Lijn 173. Eerst naar station Maarheeze – als dat al mogelijk is – en dan met de trein verder betekent een onacceptabel lange reistijd. En met de auto in de spits rondom knooppunt Leenderheide manoeuvreren wens je je ergste vijand niet toe...

Helen Vereijken uit Leende zag de bui al hangen en ging handtekeningen ophalen voor het behoud van de bus. "Het gaat niet alleen om mensen die goed vooruit kunnen zoals ik, maar ook om ouderen, mensen die slecht ter been zijn of die slechtziend zijn. Als zij met de trein naar het station in Eindhoven moeten, hebben ze een groot probleem. Ze kunnen niet uit de voeten op de stations in Heeze en in Eindhoven, zeker niet als ze ook nog gebruik maken van een rolstoel of rollator. Want wat komen ze allemaal tegen: trappen, tunnels, gevaarlijke perronnetjes, onbemande stations, betaalautomaten met gevaar op skimmen", aldus Vereijken op 22 juni in Leende.

Op die dag presenteerde ze 5000 handtekeningen die deels samen met de SP waren opgehaald in Leende en Cranendonck. Ook maakte ze de uitkomst van een enquête bekend, waaruit bleek dat nagenoeg iedereen in genoemde plaatsen de bus wil behouden.

Even tevoren was een heuse SP-colonne neergestreken op het dorpsplein in het Brabantse plaatsje. Meest in het oog springend was een gloednieuwe SP-touringcar van het gerenommeerde merk Bova. Die was zojuist opgehaald in Veldhoven bij busconstructeur VDL. Directeur Van der Leegte had de sleutels van het opvallende voertuig die middag aan Jan Marijnissen en Agnes Kant overhandigd. "Een Nederlandse bus voor een Nederlandse partij; zeker in deze tijden goed voor de werkgelegenheid van een Nederlands bedrijf", aldus de VDL-chef.

“Wanneer gaan reizigersbelangen prevaleren boven die van de vervoerder?”

Zo'n bijzondere bus met daarin Kamerleden als Jan Marijnissen, Agnes Kant en Emile Roemer trekt natuurlijk bekijks in Leende. En al helemaal als het tafereel ook nog eens muzikaal wordt omlijst door het trio Twips. Zo'n 400 Leendenaren, bijna tien procent van het inwonertal, trekken naar het dorpsplein en menigeen meldt zich bij de SoeP Express voor een gratis kopje tomatensoep. Jan Marijnissen heeft voor de bus plaatsgenomen

en neemt het woord: “Het feit dat lijn 173 in gevaar is, is het gevolg van de vele privatiseringen van een regering die geen verantwoordelijkheden meer wil nemen voor onze publieke voorzieningen. De SP zal er alles aan doen om buslijn 173 te behouden.” Zijn collega-Kamerlid Emile Roemer, woordvoerder openbaar vervoer, trok al meerdere malen aan de bel over de kwestie. “Vorige week nog vroeg ik de staatssecretaris of zij de ‘tegenprestaties’ accepteert die NS eist bij het realiseren van nieuwe treinstations. Ze gaat mijn vraag per brief antwoorden, maar ik zeg nu al: als het antwoord ‘ja’ is, dan is dat een grof schandaal. Het is de hoogste tijd dat bestuurders de belangen van de reiziger eens laten prevaleren boven die van de vervoerder”, zegt Roemer. Nee, natuurlijk is die SP-touringcar niet enkel en alleen voor deze Brabantse actie op de weg gezet, haast Roemer zich te zeggen. “Puur toeval dat-ie vandaag hier in de buurt werd afgeleverd. We gaan de bus inzetten bij tal van andere acties. En het is naast de SoeP Express natuurlijk een schitterend campagnemiddel met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen volgend jaar. Bovendien worden SP-leden met deze bus opgehaald als hun afdeling aan de beurt is voor het bezoek aan de Tweede Kamer. Kortom: de kans is groot dat-ie binnenkort bij jou in de buurt is.”

Tekst Rob Janssen
Foto Maurice Boyer

Stop de crisis!

Een paar jaar geleden hadden we een zomer met één regenbui. Het hield maar niet op. Op een dag verschenen er twee jongens op de trappen van de Ridderzaal met een spandoek waarop stond: ‘Wij zijn de regen zat. Regering, doe er wat aan!’ Het tafereel was goed voor een foto op de voorpagina van menig dagblad.

Vandaag zag ik weer zoiets, op de voorpagina van de Telegraaf. ‘Stop de crisis!’ De krant heeft samen met ondernemer Keilman en oud PvdA-minister Vermeend een website geopend met de naam stopdecrisis.nl. De site werd gelanceerd door... Wouter Bos, minister van Financiën. Op de site kom je teksten tegen als: ‘Prominenten willen af van pessimisme’, ‘Geef uit dat geld!’ ‘De crisis, dat zijn wij zelf!’ ‘Crisis, hoezo crisis?’

Op de site gaat ook Emile Ratelband de strijd aan met de crisis. Volgens de site heeft Ratelband eerder al ‘een einde gemaakt aan passieloosheid en slappe ruggengraten’. Maar nu ook aan de kredietcrisis? Ratelband heeft zich erin verdiept en heeft het antwoord: ‘Economie is psychologie. Wees geen slachtoffer.’ In de Telegraaf laat Herman Heinsbroek vanaf een kunstbeurs in Basel weten: ‘Ik ga niet minder uitgeven, geld moet rollen. Mensen: blijf uitgeven!’ Volgens de krant blijft ook Henk-Jan Smits (Idols) positief denken en geeft hij het geld net zo makkelijk uit als hiervoor. ‘Zo heb ik net een nieuw huis gekocht en laat het nu verbouwen.’

De Telegraaf: ‘Negeer die negatieve verhalen.’

Nu het echte nieuws van de dag na de presentatie:

- De Nederlandsche Bank verwacht dat de Nederlandse economie dit jaar met 5,4 procent zal krimpen. De werkloosheid loopt door de recessie op tot 8 à 9 procent van de beroepsbevolking in 2011.
 - Het aantal faillissementen in Nederland zal dit jaar 75 procent hoger uitkomen dan vorig jaar.
 - De wereldeconomie gaat dit jaar nog harder achteruit dan eerder werd aangenomen. Vooral ontwikkelingslanden krijgen daardoor harde klappen. Dat zei de president van de Wereldbank Robert Zoellick.
 - De Nederlandse economie heeft de ergste krimp wellicht achter de rug, maar de recessie is nog lang niet voorbij. Dat stelt het economisch bureau van de Rabobank in het donderdag verschenen kwartaalbericht.
- (Bron: NU.nl)

Rare jongens, die Vermeend, Bos, Ratelband, Smits, Keilman en hoofdredacteur van de Telegraaf Paradijs. Ze denken waarschijnlijk ook dat de mensen die nu de Q-koorts hebben, of het Mexicaanse griepvirus, dat aan zichzelf te wijten hebben. Ze zijn vast niet positief genoeg geweest...

Jan Marijnissen

Commissie-De Wit mijlpaal

Het is zover: de SP gaat voor het eerst een parlementair onderzoek leiden. Tweede Kamerlid Jan de Wit is beëdigd als voorzitter van de commissie die de oorzaken van de kredietcrisis gaat onderzoeken. "Voor onze partij is het een mijlpaal dat de Tweede Kamer instemt met het voorzitterschap van een SP'er", aldus De Wit. Onder zijn leiding gaan acht Kamerleden het ontstaan van de economische crisis in Nederland in kaart brengen. Het eerste deel van het onderzoek moet begin volgend jaar gepresenteerd worden. Het tweede deel richt zich op het overheidsingrijpen in de banksector, met name de overnameperikelen rondom ABN/Amro en Fortis. Die resultaten worden in het najaar van 2010 verwacht. De Tweede Kamer heeft inmiddels ook ingestemd met het SP-voorstel om de macht van aandeelhouders te beperken. De kortetermijnvisie van aandeelhouders is volgens fractievoorzitter Agnes Kant een van de oorzaken van de huidige crisis.

Foto Kerem Yucel / flickr.com

Waterschapsverkiezingen onnodig

Met een opkomst van 24 procent bij de laatste stembusgang in november, kan gerust gesteld worden dat de waterschapsverkiezingen niet

Waar moet dat heen?

Een brug te ver

Het Nationaal Historisch Museum moet een beeld schetsen van "hoe wij op moerasgrond Nederland hebben gebouwd", zegt SP-Kamerlid Hans van Leeuwen. "Minister Plasterk krijgt het voor elkaar om die geschiedenis in dit moeras te laten verzuipen." De gedroomde locatie van de cultuurminister en de twee museumdirecteuren, bij de John Frostbrug waar de slag om Arnhem plaatsvond, druist in tegen de afspraken. Daarin staat dat het NHM een tweeluik moet vormen met het Openluchtmuseum. Volgens Plasterk kan het museum sneller gebouwd worden bij de Frostbrug. Van Leeuwen: "Het museum had al een eind op weg kunnen zijn. Door de slappe houding van de minister die onder druk van de museumdirectie ineens van locatie veranderde, duurt alles weer langer." Ook wil de directie qua inhoud afwijken van het plan dat in 2003 is bedacht door SP-Kamerlid Jan Marijnissen en CDA-collega Maxime Verhagen. Volgens minister Plasterk bemoeit de Kamer zich te veel met de details. Van Leeuwen resoluut: "De Kamer is bedenker, initiatiefnemer en financier van het museum. Zij bepaalt dus de locatie, niet de minister of de museumdirectie."

Foto: schepop / flickr.com

echt leven onder de bevolking. SP-Tweede Kamerlid Ronald Van Raak wil er dan ook vanaf. "We kunnen blijven experimenteren, maar wat mij betreft is de enige juiste conclusie dat er beter gekozen kan worden voor het afschaffen van deze overbodige bestuurslaag." Dat betekent overigens niet dat de SP tegen de waterschappen zelf is. "We moeten immers droge voeten houden." De partij is alleen tegen de onlangs ingevoerde politisering van die taken. "De waterschappen doen goed, maar vooral uitvoerend werk", aldus Van Raak. "Politici in de waterschappen zullen de provincies en de gemeenten flink in de

weg zitten." De SP heeft daarom bewust niet deelgenomen aan de afgelopen waterschapsverkiezingen.

Petitie (in)competentie gericht onderwijs

Staatssecretaris Van Bijsterveldt wil vanaf volgend jaar het zogenaamde competentiegerichte onderwijs wettelijk opleggen aan alle MBO-scholen. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk: "Docenten hebben niets te zeggen over deze enorme hervorming van het beroepsonderwijs. Ondanks alle kritiek op het verlies aan vakkennis en het

gebrek aan draagvlak, gaat Van Bijsterveldt rücksichtslos door met de invoering." Daarom is de SP een petitie gestart tegen deze hervorming. "Hoe meer mensen tekenen, hoe groter de druk wordt om af te zien van gedwongen invoering." De petitie staat op www.sp.nl/mbo.

Minister-president, slaap zacht?

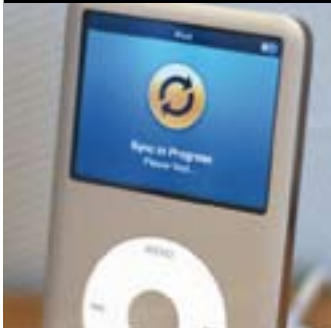

SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt zal 15 mei 2004 niet gauw vergeten. Tijdens de SP-personeelsdag belde een voormalig FNV-collega: er was een schilder omgekomen bij een vernietigende brand in het Catshuis, de ambtswoning van de premier. Als kersvers Kamermedewerker schreef Ulenbelt zijn allereerste Kamervragen over deze tragische gebeurtenis. Al snel bleek dat er ontvlambare thinners zijn gebruikt bij de werkzaamheden, wat binnenshuis verboden is wegens ernstige gezondheidsrisico's. De eigenaar van het schildersbedrijf kreeg een geldboete, maar de rechter gaf aan dat het "haast niet anders kan zijn geweest" dan dat ambtenaren van de Rijksgebouwendienst en Algemene Zaken op de hoogte waren. Op verzoek van Ulenbelt liet premier Balkenende de rijksrecherche een feitenonderzoek instellen. Het SP-Kamerlid is nu onthutst door het resultaat: een 1500 pagina's tellende doofpot. Het belastende onderzoek van een prominent TNO-onderzoeker is

weggelaten. “Balkenende zegt dat hij niet twijfelt aan de integriteit van zijn ambtenaren”, aldus Ulenbelt verontwaardigd. “Ambtenaren die hem wel in een brandonveilig Catshuis lieten slapen.” Ulenbelt heeft tijdens het Kamerdebat een volledige reconstructie geëist en wil dat de betrokkenen onder ede worden gehoord in een parlementaire enquête.

Foto www.rnw.nl

Dure deuntjes

Dat was even schrikken voor Jammie Thomas-Rassett, een Amerikaanse huisvrouw met vier kinderen: de jury veroordeelde haar tot een geldboete van 1,9 miljoen dollar voor het illegaal downloaden van 24 liedjes (van onder andere Gloria Estefan, Sheryl Crow en Green Day). De 32-jarige huisvrouw was de enige van pakweg 30 duizend ‘verdachten’ die tot nu toe een schikking met de platenindustrie weigerde. De SP is tegen illegaal downloaden van muziek, films en games maar wil het pas strafbaar stellen als er goede, legale alternatieven zijn. SP-Kamerlid Farshad Bashir: “De industrie moet niet blijven klagen, maar zichzelf opnieuw uitvinden. Mensen zullen altijd kiezen voor het legale als dat een normale prijs en een goede bereikbaarheid heeft.” Ook pleit de SP voor meer transparantie in auteursrechten zodat meer geld terecht komt bij de artiesten en niet in de zakken van platenbazen.

Foto Sara B. / flickr.com

Iran

Irans echte helden

“Terwijl wij hier praten over democratie en mensenrechten, strijden in Iran honderdduizenden burgers met gevaar voor eigen leven voor die rechten,” aldus SP-Tweede Kamerlid Paul Lempens in een spoeddebat van de Raad van Europa over de dramatische ontwikkelingen in Iran. “De demonstranten zijn de echte helden, ze verdienen onze steun.” De Parlementaire Assemblee nam een resolutie aan waarin het mullah-regime wordt opgeroepen gearresteerde burgers, journalisten en politici vrij te laten en af te zien van verder geweld tegen demonstranten. Ook vraagt de resolutie om overleg met de democratische krachten in Iran en onafhankelijk onderzoek naar het verkiezingsproces. Lempens waarschuwde wel dat andere landen niet moeten proberen het Iraanse protest te misbruiken voor eigen belang. Hij verwees naar de Amerikaans-Britse bemoeienis die in 1952 de democratisch gekozen premier Mossadeq ten val bracht. Daarna werd Iran eerst dertig jaar opgezaald met de dictatuur van de pro-westerse sjah, en daarna even lang met de anti-westerse mullah-dictatuur.

Foto Suzanne van de Kerk (demonstratie in Den Haag)

Bittere pil

Uiterekend op de dag dat bekend werd dat Nederland voor 34 miljoen euro aan Mexicaanse-griepvaccins heeft ingekocht, kopte de Volkskrant: ‘Medicijnen te laat in ontwikkelingslanden.’ Hieruit blijkt dat wereldwijd honderdduizenden patiënten verstoken blijven van hun geneesmiddelen, vanwege de overijverige Europese douane. De goedkope, generieke medicijnen worden veelal in India gemaakt en via Europa naar Afrika en Zuid-Amerika vervoerd. Douaniers nemen de medicijnen echter massaal in beslag op verden-

king van schending van het octrooirecht. In Nederland is zeventien keer een lading geblokkeerd. Het ging onder andere om een partij hiv-remmers voor Nigeria en een partij bloeddrukverlagers voor Brazilië. “De Europese Commissie moet snel ingrijpen”, waarschuwt Esmé Berkhout van Oxfam Novib. “De duidelijke winnaar is de farmaceutische industrie die het patent bezit, de verliezer is de patiënt in de ontwikkelingslanden.” Volgens de Doha-verklaring hebben ontwikkelingslanden het recht om generieke medicijnen te kopen.

Nederland ontsnapt aan invasie

Opzienbarende primeur van het Nederlands Dagblad: Nederland is ontsnapt aan een invasie – in 1854. De Belgische koning Leopold II heeft destijds de Nederlandse krijgsmacht in kaart laten brengen door spionnen en een heus aanvalsplan opgesteld waarin Amsterdam in een paar dagen veroverd moest worden. Dat blijkt uit documenten in een Brussels archief die de Vlaamse journalist Kris Clercx boven tafel heeft gekregen. Op zich was het plan niet uitvoerbaar: de Belgen hadden een groter defensiebudget en meer officieren. Aan de andere kant meldden de spionnen dat de Waterlinie goed onderhouden was en de vaderlandsliefde van de Hollanders niet onderschat moest worden. De Franse keizer Napoleon III gaf de doorslag, hij zag niets in de invasie. De onthullingen komen in een nieuw boek van Clercx over Leopold II.

Opgepast: ‘passend onderwijs’

De invoering van het zogenaamde ‘passend onderwijs’ betekent eigenlijk een afbraak van het speciaal onderwijs, waarschuwt SP-Tweede Kamerlid Manja Smits. “Het betekent dat leerlingen met een handicap of stoornis naar gewone scholen móeten”, licht ze toe. “Daar is geen enkel

draagvlak voor, vanwege de ingrijpende gevolgen in het klaslokaal." Gelukkig heeft staatssecretaris Dijkema al aangekondigd het passend onderwijs te heroverwegen. "Het was een speeltje van bestuurders geworden. Een alternatief moet in nauw overleg met leraren en ouders tot stand komen." Smits heeft Dijkema opgeroepen met zo'n alternatief te komen. De SP is bovendien een enquête gestart naar de gevolgen van AWBZ-bezuinigingen in het speciaal onderwijs. Ouders en docenten kunnen daarvoor terecht op www.sp.nl/speciaal-onderwijs.

IJsselstein open-geiservrij

Mede dankzij de lokale SP-afdeling heeft IJsselstein een landelijke primeur: de Utrechtse gemeente is binnenkort vrij van open geisers. Die toestellen kunnen, zonder afvoer, levensgevaarlijk zijn vanwege het risico op koolmonoxidevergiftiging. Bovendien kunnen open installaties de woning vervuilen en leiden tot oplopende stookkosten. SP IJsselstein is in januari begonnen met een grootschalige bewustwordingscampagne. Hierop hebben de IJsselsteinse Woningbouw-vereniging, de SP, GSU/Eneco en bewonersgroep IJsselveld-Oost de handen ineengeslagen om IJsselstein 'open-geiservrij' te maken. Tegen een huurverhoging van 17 cent tot 2,77 euro

Zonnekoning van de Costa

Als God in Spanje

Uit een artikel in de Telegraaf blijkt dat Hubert Möllenkamp, de van zelfverrijking beschuldigde ex-directeur van woningcorporatie Rochdale, zijn geluk niet op kan aan de Costa Blanca. Als hij niet in zijn villa met zwembad en tennisbaan vertoeft, zoekt hij rond in zijn knalroze Suzuki Jeep of luxe Mercedes cabrio. Om niet te veel argwaan te wekken, houdt hij zijn Bentley en Ferrari in de garage. Nederlanders in Altea beschrijven Möllenkamp als een arrogante kwal, wiens zonnekoninggedrag sinds de Rochdale-affaire alleen maar erger is geworden. SP-woordvoerder Paulus Jansen wil dat justitie alles uit de kast haalt om Möllenkamp veroordeeld te krijgen voor fraude: "Rochdale is genoemd naar de eerste coöperatieve vereniging ter wereld, opgericht door idealisten die zich inzetten voor de verheffing van de arbeidersklasse. Het is schandelijk dat honderdvijftig jaar later hun naam te grabbel wordt gegooid door deze zakkenvuller. Het achterovergedrukte geld van de huurders moet tot de laatste cent toe worden teruggevorderd." De SP stelde al in februari voor om schoon schip te maken door het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting alle 450 woningcorporaties te laten doorlichten. Inmiddels heeft minister Van der Laan besloten om zo'n onderzoek te laten uitvoeren. Justitie heeft ondertussen beslag gelegd op Möllenkamps peperdure villa in Lelystad.

Foto [ruthhallam / flickr.com](http://ruthhallam/flickr.com)

per maand (afhankelijk van de keuze van de bewoners) krijgen de huurders een veilige en zuinige geiser. Zonder installatiekosten. Joop van Well van SP IJsselstein is trots op de overwinning: "Het is gelukt omdat alle partijen van goede wil waren en wij de boel op scherp gezet hebben samen met de bewoners."

Foto [.eti / flickr.com](http://.eti/flickr.com)

Let op de kleintjes

Steeds vaker stellen grote bedrijven het betalen van rekeningen met een paar maanden uit. Hierdoor komen veel ondernemers in het midden- en kleinbedrijf in de knel. Daar moet een eind aan komen, vinden SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen en CDA-

collega Jan ten Hoopen. Zij willen dat onderzocht wordt hoe de positie van het MKB versterkt kan worden. "Al langere tijd horen we verontrustende geluiden over de betalingsmoraal van enkele grote bedrijven, maar sinds het begin van de economische crisis wordt het steeds erger", aldus Gesthuizen. "Als ik mijn rekening niet betaal, krijg ik een aanmaning en daarna een deurwaarder over de vloer. Maar wanneer de HEMA, Bijenkorf of V&D zegt even wat langer te wachten met het betalen van leveranciers, staat een klein bedrijf machteloos." Ten Hoopen wijst erop dat bedrijven tevens lastiger krediet krijgen van banken, waardoor ze meer dan ooit afhankelijk zijn van tijdige betaling.

Politie-onderzoek

Iedereen heeft wel een mening over de politie. Maar hoe denken agenten zelf eigenlijk over zaken als roosterdruk, bureaucratie en straatproblematiek? Dat is het uitgangspunt van een onderzoek dat is gestart door SP-Kamerlid Ronald van Raak. "Er gaapt een diepe kloof tussen de werkelijkheid van de ambtenaren op het ministerie en de werkelijkheid van de agenten in de politiebureaus en op straat", licht Van Raak toe. "Ik wil de problemen en meningen van agenten op een rijtje zetten en hun suggesties en oplossingen in de Tweede Kamer brengen."

Het onderzoek is voorafgegaan door werkbezoeken aan politiebureaus. "Daar ben ik op allerlei problemen gestuit." De enquêtes zijn verstuurd naar alle politiebureaus van Nederland. Agenten kunnen de vragenlijst ook invullen op www.sp.nl/politie.

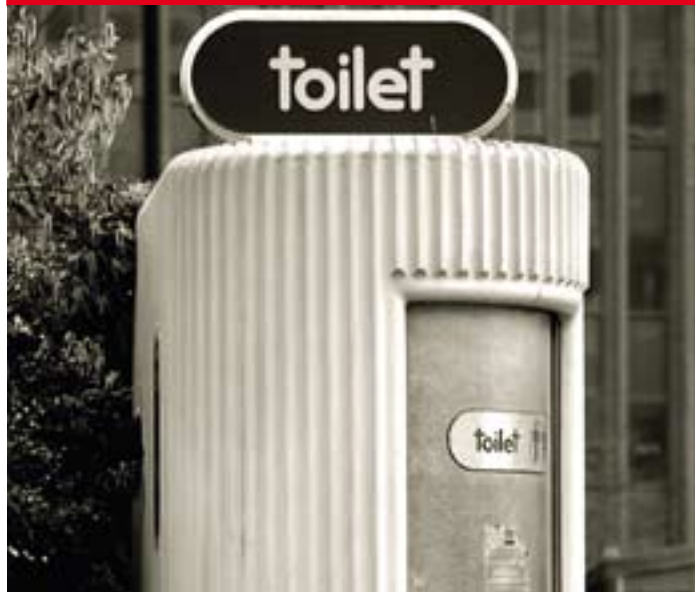
Foto ErwinRoosendaal / flickr.com

Over de top

Alle leden van de Raden van Bestuur van de SVB, het UWV en het CWI verdienen meer dan de wettelijke normen. Dat is de stuitende conclusie uit een grootschalige inventarisatie die de SP heeft uitgevoerd naar topinkomens in de sociale zekerheid. SP-Kamerlid Sadet Karabulut vraagt minister Donner deze praktijken een halt toe te roepen. "De bestuurders laten zien dat zij niet met gemeenschapsgeld kunnen omgaan. Juist bestuurders in de sociale zekerheid dienen zich verre te houden van dit soort buitensporige praktijken." Een van de vele voorbeelden is de voorzitter van de raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank. Zijn inkomen bedroeg in 2003 pakweg 140 duizend euro. Dat toch al niet geringe salaris zou groeien conform de cao voor de SVB. Inmiddels strijkt hij echter 240 duizend euro op, dat ligt ver boven de Balkenende-norm van 181 duizend euro. Karabulut: "Ik kan mij niet voorstellen dat de lonen bij de SVB de laatste jaren met 70 procent zijn gestegen. Dit is buiten alle

Niet hufferproof

Vlaardingers kunnen de pot op

Vlaardingse winkelaars en marktkooplui met hoge nood kunnen opgelucht ademen: het openbaar toilet op het Vlaardingse Liesveld gaat weer open. Dat belooft het college op aandringen van SP-fractievoorzitter Arnout Hoekstra en de daaropvolgende publiciteitsgolf. Toen PvdA-wethouder Van der Lugt sprak van 'gezeik', reageerde Hoekstra daar 'pissig' op, volgens het AD. Hoekstra: "Als je 50.000 euro beschikbaar hebt voor een openbaar toilet en dat ding doet het helemaal niet, vind ik het terecht dat ik daar vragen over stel." Na ruim een half jaar op slot te hebben gezeten gaat het openbaar toilet weer open, al moeten Vlaardingers met aandrang wel eerst een sleutel bemachtigen bij een opzichter. Hoekstra is inmiddels 'platgebeld' door leveranciers van openbare toiletvoorzieningen. "De Vlaardingse pot betreft volgens hen geen zelfreinigende of hufferproof voorziening." Als zich problemen met vandalisme en vervuiling voordoen, komt de SP met een voorstel voor een echt hufferproof toilet. Hoekstra laat zich niet om de tuin leiden. "Ik heb mij laten bijpraten tot een waar deskundoloog op dit terrein."

Foto tatmened / flickr.com

proporties." Karabulut wil dat alle bestuurders het te veel betaalde salaris onmiddellijk terugbetalen.

Foto Govert de Roos

De grote belastingroof

Grote bedrijven ontduiken wereldwijd biljoenen euro's per jaar aan belasting op winsten,

vermogens en inkomens. Dit gedrag kost ontwikkelingslanden volgens experts meer dan ontwikkelingshulp oplevert. Arme landen worden beroofd van de mogelijkheid een fatsoenlijke publieke sector op te bouwen. Internationale financiële organisaties kijken toe, effectieve maatregelen blijven uit. Reden om een symposium te organiseren over de vraag: hoe stoppen we de

Grote Belastingroof?"

Internationale experts wezen er onder andere op het bestaan van talloze brievenbusfirma's in Nederland. Initiatiefnemer en SP-senator Tuur Elzinga: "We hebben de problematiek helder in beeld gebracht. Nu is de politiek aan zet. Als we multinationals hun winsten laten wegslijzen, blijven honger, armoede en onderontwikkeling voortbestaan." Elzinga belooft de regering achter de broek te zitten en wil creatieve voorstellen doen om belastingontduiking te verminderen. "Dat past bij onze strijd voor internationale solidariteit."

Foto atenea / flickr.com

Hoedje af

Van de Robin Hoodcreatie van Harry tot de rubberen band van Krista, hoofddeksels horen bij Prinsjesdag. Maar op de derde dinsdag van september zult u ze niet terugzien in het NOS-journaal. Het 'luchtige item' werd vorig jaar namelijk niet op prijs gesteld door de kijkers. Zodra de Haagse hoedjes in beeld kwamen, zaptten 100 duizend kijkers weg, zo blijkt uit onderzoek van kijkcijferexpert René van Dammen van de Publieke Omroep. "Het NOS Journaal heeft veel oudere en serieuze kijkers", zegt de zap-specialist. "Die verwachten zo'n onderwerp bij de commerciële zenders en niet bij hun Journaal." Uit onderzoek van Van Dammen blijkt verder dat kijkers en masse weg zappen bij het zien van het logo van de EU.

Ron Jans

“Mentaliteit is het belangrijkste”

AZ landskampioen, clubs die bij de overheid aankloppen, bijna 100 miljoen voor Cristiano Ronaldo: het is een turbulent voetbalseizoen geweest. Ron Jans (50) geeft zijn visie en vertelt over het trainerschap en politici die verstand denken te hebben van voetbal. “Ik vind topsport niet vies of asociaal; al is het dat soms misschien wel.”

Voetbalfans zien hem iedere zondagavond om zeven uur commentaar leveren op de zojuist gespeelde wedstrijd. Velen vinden Ron Jans van FC Groningen de meest aimabele trainer van de eredivisie. Zo ook de buschauffeur die me naar hem toebrengt, maar hij waarschuwt me wel dat Jans een hekel heeft aan domme vragen. In het gesprek stelt Jans zich vriendelijk op, maar hij geeft niets cadeau. Hij lijkt te genieten van het spel met de media. Tekenend is zijn antwoord op de vraag of hij zelf nog iets toe zou willen voegen aan het interview. Met pretoogjes en een enorme grijns antwoordt hij: “Nee, nooit.”

Nu de competitie afgelopen is, heeft hij tijd om te vertellen over zijn leven als trainer en de ontwikkelingen in zijn vak. “Het leuke van het trainerschap is dat het zich enorm heeft ontwikkeld. Vroeger gaf je een paar trainingen en coachte je een wedstrijd. Nu geef je leiding aan de spelersgroep en de begeleiding en heb je heel veel contact met de media. Je denkt mee in het beleid van de club en vergadert daardoor ook veel. Ik zit ook nog in het bestuur van de Coaches Betaald Voetbal, dus dan ben je ook bezig met het totale imago van het voetbal.”

Waar ben je dan meer? Op

kantoor of op het voetbalveld?

“Leiding geven gebeurt bij ons gelukkig niet altijd op kantoor, maar management is misschien wel het grootste gedeelte van mijn werk. Management klinkt alleen wel heel vervelend. Het gaat me meer om het omgaan met mensen, dat prikkelt me enorm. Ik wil niet de baas spelen, maar mensen coachen. Ik probeer ervoor te zorgen dat mensen het maximale uit zichzelf gaan halen. Ontwikkeling staat bij ons centraal, daarom zoeken we ook spelers die wel al hebben laten zien dat ze talent hebben, maar qua leeftijd en ervaring eigenlijk alleen nog maar kunnen groeien. Dat is tot nu toe prima verlopen.”

Je bent nu zes jaar trainer van FC Groningen en daarmee de langstzittende trainer in de eredivisie. Waar liggen je eigen ambities?

“Ik wil mezelf verbeteren, ontwikkelen. Volgens mij geldt dat voor iedereen, waar je ook werkt. Het is zonde van je leven als je denkt: nou heb ik een baan, nu sta ik stil. Daar komt het woord ontwikkeling weer terug. Sommige mensen roepen dan de naam van een club of bondscoach of dat soort dingen. Mijn ambitie is om zo goed mogelijk te worden en alles uit mezelf te halen. Dat is denk ik de grootste ambitie die je kunt hebben, al is dat niet altijd wat

mensen willen horen. Ik ga ooit een keer weg bij Groningen. Maar voorlopig wil ik blijven en dat wil niet zeggen dat ik geen ambitie heb. Binnen je eigen plekkie kun je ook ontwikkelen. Ik kan nog niets perfect, dus ik wil me op alle punten ontwikkelen. Uiteindelijk wil ik bij iedere speler de juiste snaar kunnen raken, ze helpen beter te worden. Daar werk ik hard aan. Hoeveel ik werk interesseert me niet, ga ik ook niet precies uitrekenen. Ik ben nooit doodop of zo, al zit ik denk ik qua uren op zo’n zestig à zeventig uur per week. Soms wel meer, maar dat voel ik helemaal niet. We hebben wel ergens een cao, maar als je die zou toepassen... Dan kun je beter een andere baan zoeken.”

Wat vindt je gezin van die lange werkweken?

“Dat vinden ze thuis prima, want dat thuis vind ik nog belangrijker dan voetbal. Thuis zijn is heerlijk. Ik bespreek ook altijd alle dingen die gebeuren. De jongens zijn nu al zeventien, twintig en tweeëntwintig. Het is heel leuk om te volgen hoe ze groot worden. Ik herken natuurlijk wel wat van mezelf in ze, maar ze zijn allemaal verschillend en ook weer anders dan ik ben. Mijn oudste zoon is Frans gaan studeren, maar dat is denk ik niet omdat ik zelf leraar Duits ben geweest. Zoveel overeenkomsten zijn er niet tussen die twee

“Politici die niet tegen de druk van voetbalclubs kunnen, kunnen beter opstappen”

landen, in de geschiedenis zijn Duitsland en Frankrijk vooral veel met elkaar in oorlog geweest. Toeval speelt in het leven ook een grote rol. Ik ben de lerarenopleiding Geschiedenis en Duits gaan doen, met geschiedenis als hoofdvak. Voor geschiedenis moest ik uiteindelijk te veel doen, waardoor het moeilijk te combineren was met voetbal. Op mijn zeventiende kreeg ik een contract en op mijn achttiende was ik al fullprof voetballer – en begon ik een studie aan de lerarenopleiding. Toen kon dat nog.”

Is er veel veranderd sinds de tijd dat je zelf profvoetballer was?

“In mijn tijd hadden alle spelers er nog een halve baan bij. Mijn leven bestond uit school en voetbal. ’s Ochtends voor school heen en weer met de trein naar Leeuwarden en in de namiddag trainen. Meer had ik eigenlijk ook niet nodig. Tegenwoordig hebben veel eredivisieclubs nauwe banden met middelbare scholen, omdat dat dagopleidingen zijn. Vervolgopleidingen hebben meestal niet zo veel colleges, dus dat kan met goed plannen ook prima gecombineerd worden. Ik vind sport een hartstikke belangrijk onderdeel van de samenleving. Dan is het mooi dat opleiding en sport samen kunnen gaan.”

Hebben profvoetballers nog wel interesse in een opleiding, nu de salarissen van voetballers zo hoog zijn?

“Tegen de tijd dat ze bij mij komen, studeren ze meestal niet meer. Al zijn er wel jongens die studeren. We zijn drie à vier dagen in de week al om één uur ’s middags klaar, dus dat is prima. Vorig jaar hadden we ook een derde keeper die commerciële economie studeerde, die plande alles zelf. Hij is nu weg uit het betaald voetbal, maar die gaat het zeker redden in de maatschappij. Mentaliteit is het belangrijkste, investeren in jezelf. En wat betreft die salarissen, dat is alleen in de eredivisie. Het salaris wat de jongens in de eerste divisie verdienen, daar zou ik met mijn gezin met drie studerende kinderen moeilijk van rond kunnen komen. Het speelt alleen in de top van de eredivisie, Europa en de wereld. Als je kijkt naar de transfersom van 95 miljoen euro die Real Madrid betaalt voor Cristiano Ronaldo, dat zijn gewoon waanzinnige bedragen. Dat vind ik heel jammer eigenlijk. Aan de

andere kant is het zo dat de gewone eredivisie-speler erg goed verdient, en ikzelf ook, maar daar hoeft je je niet voor te schamen. Het zou toch heel raar zijn als je zou zeggen: ‘Doe mij maar minder.’ Het is een kwestie van vraag en aanbod. Ik vind het wel heel belangrijk hoe mensen ermee omgaan.”

Hoe bedoel je dat?

“Ik zet er kanttekeningen bij als geld gaat bepalen hoe je je gedraagt. Als jonge jongens heel vroeg veel gaan verdienen, zie je weleens dat het hun karakter ten nadele beïnvloedt. Ik zie dan vooral één jongen voor me, maar die zit ook niet meer bij ons. Als je zelfbeeld niet klopt, of je leeft niet meer voor de sport, dan kun je het wel vergeten. Het kost gewoon zo veel inspanning om de top te halen, hoeveel talent je ook hebt. Als je je er niet meer naar gedraagt, dan duurt de top maar heel kort. Sommige mensen hebben misschien het beeld dat er bij ons allemaal verwaande jonge jongens rondlopen. Dat is ábsoluut niet waar, en dat willen we ook graag zo houden. Ik ben zelf allergisch voor arrogantie en mensen die denken dat ze meer zijn dan een ander, dus wat dat betreft zijn ze bij deze club en bij mij in goede handen hoor.”

Wat vind je van de grote bedragen die in sommige clubs rondgaan, zoals bijvoorbeeld de steun van de DSB Bank aan AZ?

“Zoals je de vraag nu stelt, klinkt het negatief. Net ook, over de grote salarissen. Het gaat mij meer om hoe mensen zijn, niet om hoeveel geld ze verdienen. Ik denk dat AZ een voorbeeld is voor hoe je als voetbalclub en als organisatie een visie kunt hebben. Hoe je met de juiste mensen en samenwerking iets neerzet, en hoe je de beste voorwaarden creëert om gewoon succes te hebben. Het belangrijkste is volgens mij dat als je bij zo’n bedrijf of club werkt, dat je het gevoel hebt dat er goed en met elkaar gewerkt wordt. Dan is het gewoon heerlijk om ergens te werken. Wat dat betreft zie ik Dirk Scheringa en AZ wel als voorbeeld voor FC Groningen.

In principe hou ik er helemaal niet van dat mensen via geld lenen rijk worden, trouwens. Maar ja, dat kan ik niet veranderen. Dat is zo ontstaan en dat zal voorlopig ook wel zo blijven. Dirk Scheringa heeft, na een heleboel

fouten gemaakt te hebben, wel bewezen dat hij nu goed bezig is met die club. Hij heeft ook in zijn testament vastgelegd dat AZ blijft bestaan als hij weggaat. AZ heeft een veel betere organisatie op dit moment dan Ajax, ook wat betreft de accommodatie en de manier waarop trainingen begeleid worden. Ik ben blij dat wij bij Groningen, op een wat kleiner niveau, daar ook stap voor stap steeds beter in worden.”

Er zijn ook voetbalclubs die vanwege financiële problemen aankloppen bij de overheid en daarbij druk uitoefenen op politici. Hoe sta jij daar tegenover?

“Als politici niet tegen de druk van voetbalclubs en hun fans kunnen, dan kunnen die mensen maar beter opstappen. Wij werken dagelijks onder druk. Als ik persoonlijk niet onder druk zou hoeven te werken, zou ik daar echt van balen. Dat is juist een van de mooie dingen van het beroep, ook voor een politicus. Allerlei mensen doen een beroep op je – ook de voetballerij – om mee te snoepen uit de pot die er is. Ik vind dat het heel belangrijk is, en daardoor ook terecht dat voetbalclubs een beroep doen op die middelen voor hun infrastructuur. Het gaat me er niet om dat de politiek mee zou moeten betalen aan spelerssalarissen, of gaten in de begroting dichtent. Dat is in het verleden wel op heel veel plekken gebeurd, maar dat is niet de bedoeling. Het is volgens mij iets anders als het gaat om voorzieningen, zoals sporthallen maar ook stadions. Ik denk dat FC Groningen heel veel bijgedragen heeft aan de regio en positieve naamsbekendheid oplevert. Als je ziet hoeveel mensen meeleven met ons. Een voetbalclub is ook een soort binding met de regio. Je mag overigens best kritische vragen stellen hoor, want mijn kritiek op de SP is juist dat de partij zo weinig met sport en topsport heeft. Jan Marijnissen was wel voetbal-minded, die ging zelfs de wedstrijden van het Nederlands elftal zitten analyseren. Maar dat gaat me dan weer iets te ver, moet ik eerlijk bekennen.”

Wat verwacht je van de SP?

“Ik vind topsport geen vies woord. Volgens mij kun je ook binnen de voetballerij sociaal zijn en goed met elkaar omgaan. Het hoeft niet ten koste te gaan van de gewone man. Wat dat betreft zijn er ook

“Als je zelfbeeld niet klopt, duurt de top maar heel kort”

voorbeelden van topsportmensen die misschien wel heel veel verdienen, maar qua gedrag een voorbeeldfunctie hebben. Als je in jezelf investeert, kun je heel veel bereiken. En dan heb ik het nog niet eens over alle luxe die erbij komt kijken. Dat interesseert mij persoonlijk niet zo veel, luxe. Wat dat betreft verwacht ik soms meer van de SP. Nou ja, eigenlijk verwacht ik dat ook helemaal niet. Ik vind het ook helemaal niet erg als mensen verschillend denken, hoor. Het gaat me erom dat ik topsport niet iets vies of asociaals vind. Al is het dat soms misschien ook wel.”

Waar denk je dan aan?

“Aan het individuele gedrag van een aantal mensen kun je toch wel zien dat ze niet met de weelde om kunnen gaan. Ze beseffen niet hoe mooi ze het eigenlijk hebben. Of als je bijvoorbeeld kijkt naar afgelopen seizoen in de eredivisie. Van de achttien trainers zijn er negen op de een of

andere manier aan de kant gezet of opgestapt. Het meest vervelende vind ik dan de situatie bij FC Utrecht. Daar ging de andere trainer al aan de slag terwijl het nog niet afgehandeld was met de trainer die aan de kant gezet werd. Dat zijn eigenlijk afspraken die we met elkaar gemaakt hebben. Daar is dit jaar toch wel het een en ander verkeerd in gegaan.”

Je bent zelf afgelopen jaar uitgebreid in de media gekomen doordat je tijdens een wedstrijd je middelvinger opstak naar een scheidsrechter. Hoe kijk je daar nu op terug?

“Ja, dat vind ik wel een mooi mechanisme. Die middelvinger, daar gaf ik een slecht voorbeeld mee, daar heb ik zelf ook geen seconde omheen gedraaid. Het is wel mooi dat het op televisie komt en herhaald wordt, en nog een keer herhaald. En als er dan een keer iets anders gebeurt, komt het

meteen weer naar boven. Je hele leven raak je dat niet meer kwijt. Maar ik weet van mezelf dat het me is overkomen. Ik ben weleens impulsief en dat zal ook altijd wel zo blijven. Al is dat niet de rode draad van Ron Jans, dat is meer de duim omhoog. Ik ben niet iemand die zich slecht gedraagt, grof in de mond is of, zoals in dit geval, non-verbaal agressief. Maar ik ben weleens emotioneel, en ja, als je emotioneel bent doe je ook weleens dingen die je beter niet had kunnen doen. Ik heb daar zelf in ieder geval geen enkele moeite mee. Ik vind het heel normaal dat je ook weleens iets doet wat niet zo handig is.”

Tekst Jola van Dijk
Foto's Suzanne van de Kerk

“Wij plukken de vruchten van hun strijd”

In het museum TwentseWelle, in de voormalige Enschedese rampwijk Roombeek, vond op 18 juni de opening plaats van de expositie ‘Jan Marijnissen en de Meisjes van de Fabriek’. Als gastconservator heeft de SP’er de tentoonstelling mede samengesteld.

“Als het gaat om onder meer kunst en cultuur, landschappen en bedrijven, heeft Twente een enorme rijkdom. Alleen weten veel mensen dat nog niet. Daar ligt dus een taak voor ons”, zegt directeur Kees van der Meiden van museum TwentseWelle in Enschede. De geschiedenis van Twentse fabrieksarbeiders en hun strijd voor betere werkomstandigheden in de eerste helft van de vorige eeuw behoort ook tot die rijkdom, vindt Van der Meiden. “Wist jij bijvoorbeeld dat Twente de bakermat van de vakbeweging is? Hier hebben de langste stakingen uit de Nederlandse geschiedenis plaatsgevonden. De conflicten waren enorm.”

De expositie ‘Jan Marijnissen en de meisjes van de fabriek’ bestaat uit twee delen. In het ene deel vertelt de SP-voorzitter in diverse films over de sociaal-economische positie van de arbeiders, die zorgden voor de opkomst van de Twentse textiel- en metaalindustrie in de 19e eeuw. Hij koos daarnaast authentiek fotomateriaal en gebruiksvorwerpen uit het depot van het museum om de historie tastbaar te maken.

“Universeel verhaal met Twente als materiaal”

Het andere deel toont middels zwart-witfoto’s van de Arbeidsinspectie hoe het destijds gesteld was met werkomstandigheden, (on)veiligheid, kinderarbeid en beroepsziektes. “Dit tonen is met name van belang vanwege de vruchten die wij nu nog dagelijks plukken van de ongekend harde strijd voor betere werkomstandigheden door die mensen”, aldus Marijnissen.

“Door het keiharde werken van de mensen toen, leven wij nu beter”, zegt ook Kees van der Meiden. Maar elders in Nederland, zoals in de Rotterdamse havens of in de mijnen van Zuid-Limburg, werd toch ook keihard gewerkt en strijd geleverd? “Absoluut”, benadrukt Van der Meiden. “We zijn er niet op uit om andere regio’s in dit opzicht te negeren. Wat we wilden was een universeel verhaal vertellen, met Twente als zeer bijzonder materiaal. Dus niet alleen over Twente en niet alleen over het verleden. Bekijk het zo: werken in Twente was tussen 1900 en 1950 niet prettig maar elders in de wereld is dat anno 2009 helaas nog steeds zo.” En waarom Jan Marijnissen als gastconservator gekozen? “We waren op zoek naar iemand die een extra dimensie kon toevoegen aan het thema ‘arbeid tussen 1900-1950’. De foto’s van het Nationaal Archief vonden we namelijk iets te documentair en specifiek, dus wilden we die aanvullen met eigen collectie. In het programma van de SP staat het thema arbeidsomstandigheden met stip bovenaan en zodoende kwamen we bij Jan

Marijnissen uit. Hij is een inspirerend persoon met visie en diepgang. De samenwerking was erg prettig en heeft goed uitgepakt. Het klikte gewoon.”

De opening van de tentoonstelling werd onder grote belangstelling verricht door Van der Meiden, Marijnissen en Henk van der Kolk, voorzitter van FNV Bondgenoten. Die stelde dat de strijd dóórgaat: nu voor het behoud van de AOW-leeftijd op 65. 's Avonds was de tentoonstelling speciaal geopend voor SP-leden uit Twente. Zo'n tweehonderd mensen kregen uitleg van Van der Meiden en Marijnissen.

De tentoonstelling is t/m 13 september te zien in museum TwentseWelle in Enschede.
www.twentsewelle.nl

Foto: Museum TwentseWelle

Zeelieden uit zicht

In de havens van Rotterdam beginnen de gevolgen van de economische crisis zichtbaar te worden. Containerschepen en olietankers liggen buiten de haven voor anker, kustvaarders liggen langer aan de kade. Wat betekent dat voor de bemanning?

Zeelieden zijn een onmisbare schakel in de vervoersketen. Tot veel aandacht voor de arbeids- en levensomstandigheden van deze beroepsgroep leidt het niet. Sinds '11 september' zijn de veiligheidsmaatregelen verscherpt, waardoor zeelieden soms als potentiële terroristen worden gezien. De recente crisis treft ook de transportsector. Schepen moeten langer wachten op vracht. Olietankers kunnen hun lading niet lossen. Tot overmaat van ramp dreigen de zeemanshuizen te verdwijnen. We nemen poolshoogte in Rotterdam.

“Buitengaats liggen is goedkoper dan havengeld betalen”

Voor het Maritiem Hotel aan de Willemskade, het vroegere zeemanshuis, ligt de Nieuwe Maas er in het zonlicht prachtig bij. Links steken de witte kabels van de Erasmusbrug fier de lucht in. Kleine golfjes lichten op in het water van de rivier. Zo hoort een havenstad eruit te zien. Langs de kade liggen de boten van Spido, het bedrijf dat rondvaarten

verzorgt, wat riviercruiseschepen en een enkele vrachtboot. De zeeschepen liggen verderop, aan de Parkkade. Of nog verder, in de Botlek, de Europoort of op de Maasvlakte.

Nee, de grootste havenstad ter wereld is Rotterdam al jaren niet meer. Ingehaald door Aziatische reuzen als Singapore. Maar binnen Europa staat de Maasstad nog altijd aan top. Op jaarbasis doen zo'n 30.000 schepen de haven aan. Maar het wordt minder. Voor de kust liggen veel grote containerschepen voor anker,

wachtend op vracht. Het is goedkoper om buitengaats te liggen dan in de haven, waar havengeld moet worden betaald. Als je op de website van de KNRM kijkt, zie je een woud van oplichtende stippen voor Rotterdam, Scheveningen, Amsterdam. Het zijn niet alleen containerschepen, maar ook olietankers. Die zitten niet om lading verlegen. In opdracht van de oliehandelaars wachten ze op een stijging van de olieprijs, om dan naar hun bestemming te varen (zie kader). Aan de Parkkade liggen de zeesleepboten en coasters. De laatste tijd liggen ze vaak langer afgemeerd dan gewoonlijk. “De bedrijvigheid in de Rotterdamse haven is zeker met twintig procent teruggelopen”, meent Theo Coskun, fractievoorzitter van de SP in Rotterdam. Ook Nico Sannes van C.A.S.C.O. – een welzijnsorganisatie voor zeelieden – merkt dat schepen langer aan de kade liggen. “Zo liggen bij Bolnes twee kleine containerschepen van dezelfde reder, ieder met tien man aan boord. Nu is er één bemanning naar huis gestuurd. Een soort verplichte en onbetaalde vakantie.” Toch heeft de maritieme sector tot nog toe minder te lijden van de crisis dan elders in de vervoerssector. “Het is een unieke vervoerstak”, zegt Marcel van de Broek, directeur van Nautilus, de vakbond voor zeevarenden. “De vrachtprijzen zijn wel gekelderde en er zijn schepen opgelegd, maar er is nog geen sprake van ontslagen. Er is eerder nog een tekort aan personeel, zeker op het niveau van officieren. Op den duur, als de crisis aanhoudt, zou er wel werkloosheid kunnen ontstaan onder het lagere personeel, daar is geen tekort aan.”

“Je hebt er die denken dat we nog in de VOC-tijd leven”

Nico Sannes en Cor van der Meer wachten ons bij het Maritiem Hotel op. Voormalige zeelieden en nu secretaris en penningmeester van C.A.S.C.O., op vrijwillige basis. Met hart en ziel zetten ze zich in voor het lot van de zeelui. Met Rotterdamse nuchterheid, dat wel. Of zoals Sannes het verwoordt: “Je hebt er die denken dat we nog in de VOC-tijd leven, maar zo is dat niet. Zeker op de grote schepen is de boel goed georganiseerd. Maar ook op de kleinere boten. Wij zoeken geen ellende, het gaat ons om de realiteit, om hoe de mannen zich aan boord voelen.” Behalve zeeman, is Sannes een doorgewinterde vakbondsman: van

1971 tot aan zijn pensioen in 1995 was hij voorzitter van de Rotterdamse afdeling van de Vervoersbond FNV, de voorloper van het huidige FNV Bondgenoten. In die functie werd hij door de ITF, de Internationale Transport Federatie, gevraagd ook de belangen van de zeelieden in de gaten te houden. Van der Meer voer op een ertstanker van de Halsionlijn en bij de Holland-Amerika Lijn. “Totdat mijn kinderen naar iedereen lachten behalve naar mij, toen ben ik aan de wal gebleven”, vertelt hij. Op ons gemak lopen we langs de rivier, richting Parkkade. We passeren een paar boten, waar niemand te zien is. “Lunchtijd”, zegt Van der Meer. Met een blik die tot ver over de Maas kijkt,

wijst hij naar een plek verder aan de kade: “Krijg nou, is de Anne toch vertrokken. Moet vanochtend vroeg zijn weggevoerd.” Goed voor schip en bemanning, jammer voor ons. Want hier zouden we aan boord gaan, op een Russische coaster. “Tja, het is en blijft wilde vaart”, zegt Sannes. “Zodra er een vracht is, vertrek je. De boot is altijd klaar om uit te varen.”

Dat is precies zo met de Captain Michalis, een sleepboot van een Griekse reder die onder een goedkope vlag vaart. Hier gaan we aan boord. De wacht aan dek heeft de gangway al uitgeschoven en helpt ons de trap op. “Mooi zo,” bromt Sannes, “zonder ga ik nooit aan boord, ik ben geen

aap. Bovendien is ieder schip verplicht om een gangway te hebben." Aan dek ziet alles er spic en span uit. Beneden in het schip is een kleine *messroom*. Hier eet, leeft en verblijft de tienkoppige bemanning, die geheel uit Filipino's bestaat. Kok Fernando is er blij mee, want om voor meerdere nationaliteiten tegelijk te koken, is knap lastig. "Willen ze allemaal iets anders eten", lacht hij. Nu vallen rijst, vis en vlees altijd in goede aarde. Eten is belangrijk. Hoofdofficier Joven noemt goed voedsel en een goed salaris in één adem, als ik hem vraag naar het leven op de Captain Michalis. "Die twee zijn meestal het best

geregeld bij Europese en Amerikaanse bedrijven", is zijn ervaring. Joven heeft zijn opleiding gehad in de Visayas op de Filipijnen. Daar bevinden zich de agentschappen die zeelui contracteren voor een opdrachtgever, de reder. "Een goed agentschap zorgt ervoor dat het salaris snel wordt overgemaakt aan je familie. Want tachtig procent gaat daarheen en de rest ontvang je zelf. Daarnaast let ik er ook op waar het schip heen gaat. Het is bijvoorbeeld leuker om naar Rotterdam te varen dan naar Dubai. Voor de Verenigde Staten heb je een visum nodig en dan nog mag je meestal

het schip niet af. Terwijl we hier zo de kade opstappen en met een busje naar het zeemanshuis op Heijlplaat kunnen om te sporten en internetten."

"De kapitein en het eten bepalen de sfeer"

De Captain Michalis ligt al zes weken afgemeerd aan de Parkkade. "We zijn in vier weken van Turkije naar hier gevaren", vertelt Fernando. "We moesten een andere sleepboot naar de Botlek brengen." Hij werkt zestien maanden op deze sleper, eerst in de machinekamer, nu als kok. "Dat betaalt beter, ik verdien nu 1500 Amerikaanse dollar, bruto all-in per maand." Joven vertelt 4200 dollar per maand te verdienen. "Ik werk steeds vier maanden en dan twee maanden niet. Voor mijn jaarsalaris moet je dit bedrag dus met acht vermenigvuldigen en niet met twaalf", licht hij toe. Dat geldt voor alle zeelieden. 'De zeeman voor de mast', zoals het lagere personeel heet, heeft doorgaans contracten voor een aaneengesloten periode van acht tot negen maanden. Na afloop van het contract vliegt de zeeman op kosten van de reder naar huis. Kapitein Rudy is een maand geleden ingevlogen. "Ik wacht op instructies voor een vracht, dan kunnen we gaan varen." Ook al ligt hij liever in de haven dan op zee – want nu kun je nog de wal op – toch wil hij op zee aan het werk. "Maar ja, er wachten meer boten." Dat baart Joven toch wel zorgen. "Er is minder handel. Dat moet niet te weinig worden, want dan kan ik mijn werk verliezen." Al zal dat voor een hogere officier nog wel even loslopen. "Bij die agentschappen in Manilla staan de zeelieden wel in de rij", weet Sannes. "Vaak moeten ze het eerste halfjaar salaris aan het agentschap afdragen. Hoe lager in rang, hoe harder de concurrentie." De genoemde salarissen lijken Sannes aan de hoge kant. "Het kan wel, maar er wordt meestal minder betaald, zo'n achthonderd tot duizend dollar voor matrozen en olielieden."

Of er nu cao's zijn of niet, of er nu onder Nederlandse vlag of een onbekende 'goedkope vlag' wordt gevaren, het zijn de kapitein en het bedrijf die bepalen of de zeeman het aan boord naar zijn zin heeft. "So sorry", zegt de wacht op de zeesleper die naast de Captain Michalis ligt afgemeerd. "Wij willen jullie graag ontvangen, maar de kapitein wil het niet." Dat betekent einde verhaal. Bijna smekend

kijkt hij ons aan, of we het begrijpen. Zachtjes voegt hij eraan toe dat de kapitein een “asshole” is en dat ze hem het liefst zouden zien vertrekken. Joven ziet het vanaf het dek aan. “Ze hebben pech. Die kapitein is zo strikt, er mag niets, geen bezoek ontvangen, er is geen sfeer.” Ze maken het vaker mee, zegt Van der Meer. “In de wilde vaart bestaat traditiegetrouw angst onder zeelieden. Angst voor

de baas, angst om de vakbond binnen te laten, angst voor pottenkijkers. Daar is weinig in veranderd.” Zomaar aan boord stappen is er al helemaal niet bij. Dat moet je in ieder geval van tevoren hebben gevraagd. De wacht van een andere coaster, die onder de vlag van Belize vaart, laat ons dan ook niet aan boord als we vragen of we een kijkje mogen nemen. De mensen van C.A.S.C.O komen

meestal wel aan boord. “Het gaat ons uitsluitend om sociale bijstand voor de zeelieden, we zijn geen vakbond. Al spelen we eventuele misstanden wel door.” Zeker bij ‘kettingschepen’ – schepen die in beslag zijn genomen – is hulp welkom. “Er ligt nu een boot aan de ketting waarvan de bemanning geen warme kleding heeft. Wij zamelen kleding in en brengen die naar het schip. We organiseren ook activiteiten in het zeemanshuis, zoals een maandelijkse karaoke-avond. Of we gaan mee naar het ziekenhuis als een zeeman iets mankeert.” Sinds de verzelfstandiging van het gemeentelijk havenbedrijf in 2004 heeft de gemeente geen zorgplicht meer voor de schepen. “Ze noemen zich nu Port of Rotterdam”, zegt Sannes. “De gemeente is voor tweederde eigenaar en de staat voor eenderde. We hebben C.A.S.C.O. opgericht om de zorg voor de zeeman te garanderen.”

“De gemeente moet ook gastvrijheid bieden”

De maritieme wereld is business. Het draait altijd om geld. “Voor de reders gaat het om het schip. De mensen, de bemanning zijn een noodzakelijk kwaad, een kostenpost. Als het kon, hadden ze het liefst geen mens aan boord”, zegt Sannes. “Altijd zo geweest, maar door de crisis

De drijvende voorraad van oliespeculanten

Speculatie, daar draait het om. Daarom liggen grote olietankers, beladen en al, op een uurtje varen van Rotterdam in zee voor anker. Handelaren parkeren hun schepen buitengaats, waar geen havengeld hoeft te worden betaald. Pas als de prijs voor ruwe olie stijgt, sommeren ze de schepen naar de haven te varen. Door de economische crisis is de vraag naar olie afgenomen en de prijs gedaald.

Ook als een tanker zijn lading wel zou willen lossen, is dat nu praktisch onmogelijk. De opslagcapaciteit van de haven in Rotterdam is bijna geheel in gebruik. Er kunnen tachtig miljoen vaten worden opgeslagen, genoeg om de hele Europese Unie vijf dagen lang van olie te kunnen voorzien, becijferde NRC Handelsblad in juni. De Rotterdamse haven is de belangrijkste oliehaven van Europa.

De schommelingen van de olieprijs zijn steeds groter geworden. De prijs van olie is een van de meest fundamentele prijzen in de wereldeconomie. Ze bepaalt de kosten van vervoer en ook een groot deel van de kosten van de productie zelf. De wereldolie markt reageert op meerdere prikkels. Een ervan is de opkomst van nieuwe landen in de wereldeconomie, zoals China en India.

Die zorgden tot 2008 mede voor een wereldwijde groeiende vraag naar olie. Het aanbod aan olie liep achter, vandaar een stijgende olieprijs. Het is onduidelijk hoe de vraag naar energie zich in die landen zal ontwikkelen. Een andere oorzaak van de sterke prijsschommeling ligt in het feit dat veel meer investeerders en beleggers toegang hebben tot de markt. Traditioneel waren grondstoffenmarkten het domein van producenten die hun prijs voor langere tijd zeker stelden met termijncontracten en van gebruikers die inkochten. Tegenwoordig houden bijvoorbeeld ook pensioenfondsen zich bezig met grondstofbeleggingen.

Vooralspeculanten zijn verantwoordelijk voor de miljarden aan snel geld die in en uit de grondstoffenmarkt vloeien en daarmee de prijs behoorlijk aan het schommelen brengen. Zo is sinds een paar maanden olie op de ‘spotmarkt’ goedkoper dan op de ‘termijnmarkt’. Handelaren maken daar gebruik van. Ze kopen olie in op de spotmarkt, waar levering en betaling vrijwel direct na het afsluiten van een transactie plaatsvindt, en verkopen het op de termijnmarkt, waar ze de olie later moeten leveren. Met het prijsverschil kunnen ze de kosten van de opslag op zee

wordt de arbeider kwetsbaarder. Een reder is altijd op zoek naar de goedkoopste arbeidskracht. Is er minder werk, dan voelen de laagste rangen dat het eerst.” Door de technische ontwikkelingen zijn er steeds minder mensen op een schip nodig. “Had je eerst veertig man op een groot containerschip, nu zijn er nog maar dertien nodig. Het lossen en laden gaat steeds sneller. Tijd om naar de wal te gaan, is er niet. De containers zijn lijnvaart, alles is strak ingepland. De concurrentie is groot, dus snelheid, prijs en grootte van het schip bepalen de winstmarges. Ook op grotere sleepboten volstaat een kleine bemanning.” De grootste verandering is de invoering van de ISPS-code in 2004. Dat is een verzameling van strenge beveiligings- en anti-terreurmaatregelen. Ze zijn door de Verenigde Staten opgesteld na de aanslagen van 11 september 2001. Sannes: “Schepen die olie vervoeren of chemicaliën zijn risicoschepen. De bemanningsleden mogen nergens van boord; ze worden daarmee in feite als mogelijke terroristen behandeld. De bemanning van grote containerschepen die op de VS varen, mag ook in Rotterdam niet van boord. Amerika maakt hier de dienst uit. Terwijl niemand op die code zat te wachten. De havenbedrijven hebben ertegen geprotesteerd. Want die moeten

zorgen voor zaken als detectiepoorten en scanapparatuur. Het heeft niet geholpen. Ook voor bezoekers is het stukken lastiger geworden om aan boord van een schip te komen of het terrein van een havenbedrijf te betreden. Overall zijn pasjes nodig.”

Ook voor de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam N.V. lijken de zeelieden niet te bestaan. Cruciaal zijn de

zeemanshuizen, waarvoor geen cent beschikbaar is. “De nationale overheid is al in 2005 gestopt met subsidiëring van de zeemanshuizen”, zegt Sannes. “Rotterdam is de enige gemeente die niets meer bijdraagt. Vlissingen, Terneuzen, Amsterdam, die dragen nog wel bij. Daar zijn de havenbedrijven nog gemeentelijke bedrijven.” In Rotterdam zijn nog twee algemene zeemanshuizen open: De Beer

makkelijk betalen. Zowel oliemaatschappijen als onafhankelijke oliehandelaren doen mee aan deze speculatieve handel. Intussen stijgen de mondiale olieprijsen weer. Wanneer het verschil tussen de prijzen op de spotmarkt en de termijnmarkt kleiner wordt, zal ook de speculatie minder winstgevend worden. Als er niets meer op te verdienen valt, zal de drijvende opslag verdwijnen. De kosten van opslag worden dan te duur. De verwachting is dat binnen een half jaar de voorraad op zee op de markt is gebracht. Dat kan de prijs onder druk zetten. Maar de voorraad op zee bedraagt slechts vier procent van de totale voorraad aan wal. Ook aan wal vindt dezelfde speculatie plaats.

Zodra de economie aantrekt, de mondiale vraag naar olie stijgt en de tarieven voor olietankers weer omhooggaan, gaan de tankers weer varen in plaats van voor anker liggen. Dan kunnen de reders weer winst maken met varen. In maart 2009 verdiende de eigenaar van een grote tanker zo'n 61.000 dollar per dag. Een jaar ervoor lag dat bedrag driemaal zo hoog. Het leek er aanvankelijk op dat de olietankers geen last hadden van de crisis. De vraag naar olie daalde minder snel dan naar andere grondstoffen. Bovendien waren tankers nodig voor de specula-

tieve opslag op zee. Intussen is de vraag naar olie gedaald tot het niveau van 2004 en is de vloot van olietankers met 100 stuks gegroeid. Een eigenaar van een grote tanker verdient nu nog maar 20.000 dollar per dag.

Voor de bemanning op de olietankers is er niet veel veranderd. Of ze nu varen of voor anker liggen, ze leven aan boord. Door de scherpe veiligheidsmaatregelen mogen de zeelieden ook in de havens niet van hun schip af. Het laden en lossen gebeurt ver van de wal en gaat steeds sneller. Volgens de vakbond Nautilus is het voor de bemanning wel aangenaam om een tijdje op zee stil te liggen. “Kunnen ze eens een hengel uitwerpen of een boek lezen”, zegt directeur Marcel van de Broek. Deze grote schepen zijn vaak van alle gemakken voorzien. “Er is internet, er zijn sportfaciliteiten en soms is er zelfs een zwembad”, zegt Nico Sannes van de welzijnsorganisatie C.A.S.C.O. “Als het contract is afgelopen, wordt het bemanningslid opgehaald van de tanker en naar huis gevlogen. Het is de reder die door de speculatieve markt verlies lijdt en het is de consument die het gelag betaalt.”

in Rozenburg en Heijplaat. De eerste telt 18.000 bezoekers per jaar, de tweede 16.000. Dat is te weinig voor commerciële exploitatie. “Het bezoekersaantal is teruggelopen, maar voor zo’n 15.000 mensen zal de behoefte aan een zeemanshuis blijven bestaan. Alleen de grote schepen hebben alle voorzieningen aan boord, zoals internet. Bovendien zijn ze maar kort in de haven. Maar die andere zeelieden komen om te sporten, te internetten en ook voor de gezelligheid, het contact met maten.” Het is Sannes een doorn in het oog dat voor de aanleg van de Tweede Maasvlakte zeker twee miljard

euro beschikbaar is, maar een paar ton voor een zeemanshuis is er niet. “Terwijl je daar toch een onderkomen moet neerzetten voor de zeelieden. En voor de chauffeurs van de containerwagens. Die moeten nu naast hun auto hun potje koken.” C.A.S.C.O start een onderzoek naar de haalbaarheid van een project om de zeemanshuizen open te houden. Theo Coskun van de SP erkent dat binnen de gemeenteraad al drie jaar niet meer is gesproken over de zeeman. “Met de verzelfstandiging van het Havenbedrijf heeft de gemeente zich blijkbaar ook niet meer met de sociale kant bemoeid. Ik vind

dat de gemeente hier wel een taak in heeft, ze moet gastvrijheid bieden aan mensen op haar grondgebied. Ook het Havenbedrijf moet een gastheer zijn. Tenslotte beurt ze ook havengeld. Je zou kunnen zeggen dat ook reders eraan mee moeten betalen. Maar veel landen hebben daar geen boodschap aan en dan zijn zeelui de dupe. Ik vind dat er iets moet gebeuren om bijvoorbeeld de zeemanshuizen open te houden. Het is waar, zeelieden zijn buiten zicht.”

“Nederlanders willen niet meer varen”

Ons bezoek aan Rotterdam eindigt in de Ballentent, waar de beste gehaktballen van de stad worden geserveerd. Uitzicht over de Nieuwe Maas krijg je er gratis bij. We bespreken nog een laatst punt. Waar zijn toch de Nederlandse zeelieden gebleven? Sannes: “Mensen willen niet meer naar zee. Als ze gaan, stoppen ze na gemiddeld acht jaar. Dan willen ze een gezin met kinderen en daar past een leven op zee niet meer bij. Het Scheepvaart- en Transportcollege in Rotterdam zegt dat er weinig animo is voor de maritieme opleiding, terwijl er voor Nederlandse officiers genoeg emplot is. De ‘bemanning voor de mast’ halen reders wel uit Azië. Die is in Nederland niet meer te vinden en bovendien is personeel uit Azië goedkoper. Ook een Nederlandse reder hoeft zeelieden die via een agentschap uit bijvoorbeeld de Filipijnen komen, niet te betalen volgens een Nederlandse cao. Het is ingehuurd personeel.” Op het moment bestaat tachtig procent van de bemanning op schepen uit Filipino’s, meent Van der Meer. “Kijk, vroeger ging je hier uit armoede naar zee. Dat hoeft nu niet meer. Filipino’s en mensen uit andere arme landen verdienen nu op zee het meervoudige van wat ze thuis zouden verdienen.” Toch zouden Nederlandse reders best Nederlands personeel aan willen nemen, zeker de officieren. Sannes: “De meeste Nederlandse schepen varen onder Nederlandse vlag. Zeker nu ze sneller mogen afschrijven, wat belastingtechnisch voordelen oplevert.” Wat Sannes betreft, gaan ook de reders bijdragen aan het welzijn van hun bemanning. “Dan doe je daarvoor een *fee* bij in het havengeld.”

Tekst Maja Haanskof

Foto's Suzanne van de Kerk

Crisis niet afwentelen op ouderen

Het lijkt zo simpel: de crisis hakt er stevig in en om alles te kunnen blijven betalen moet de AOW-leeftijd omhoog naar 67. Zegt de regering. Maar de vakbeweging, de SP en ruim tweederde van Nederland vinden dat té simpel. De aftrap voor landelijke acties is inmiddels gegeven.

“Ons bedrijf werd uitgekleed, kapot gemaakt. Omdat we de aandeelhouders te vriend moesten houden. Wij, als gewone mensen, kunnen er geen zak aan doen wat er nu gebeurt. Maar wij kunnen straks wel werken tot ons zevenenzestigste om een straaljager te betalen.” Marco is van middelbare leeftijd en werkte lang bij Unilever, maar raakte zijn baan kwijt. Geëmotioneerd doet hij zijn verhaal tijdens een discussiebijeenkomst van de SP Oss op 24 juni. Twee stellingen staan centraal: ‘Wie de crisis veroorzaakt, moet de rekening betalen’ en ‘Werken tot je zevenenzestigste is onontkoombaar’. In een goed gevulde zaal geven Henk van der

Kolk van FNV Bondgenoten, VVD-Kamerlid Stef Blok, hoofdbestuurder Annemarie Snels van FNV Bouw en SP-Kamerlid Paul Ulenbelt acte de présence. Over de vraag wie de crisis moet betalen, ontstaat snel consensus: de veroorzakers. Maar wie dat zijn, daarover lopen de meningen uiteen. Paul Ulenbelt: “Als ik een pand in brand steek en ze pakken me, dan ben ik degene die de rekening krijgt gepresenteerd. Waarom zou dat bij de crisis anders zijn? Overheden hebben het toezicht op de financiële markten nagelaten. Korte-termijnwinsten gingen boven lange-termijnbelangen van bedrijven. Aandeelhoudersbelangen

gingen boven die van werknemers. Het is het kapitalistisch systeem dat ons in deze crisis heeft gebracht. Maar waar komt die rekening uiteindelijk terecht? Bij de Nederlandse werknemers.” Voor FNV’er Henk van der Kolk is één ding helder: “Overheden en bedrijven hebben er de afgelopen jaren aan meegewerkt dat de gekte in de financiële wereld is toegeslagen. De mensen die toen de lakens uitdeelden, waren ook degenen die konden profiteren van de rijkdom. De politiek moet nu een duidelijke keuze maken over wie de rekening gaat betalen. Wat ons betreft zijn dat de rijken. Laat de sterkste schouders maar de zwaarste lasten dragen.”

“Doorwerken tot je zevenenzestigste gaat de staat juist geld kosten”

Maar volgens VVD'er Stef Blok is het nog te vroeg om te oordelen: “De oorzaken van de crisis liggen voor misschien wel negentig procent buiten Nederland. Hier zijn er waarschijnlijk ook dingen misgegaan, dat is ook de reden waarom de VVD met de SP en vele andere gepleit heeft voor een parlementair onderzoek. Het is moeilijk om hier nu al een oordeel over te geven. Vast staat wel dat landen om ons heen, met een totaal ander financieel systeem, ook hard zijn getroffen door de crisis.” Blok vindt tevens, dat het “niet meer lukt om de AOW-leeftijd voor iedereen op 65 te houden. Want, redeneert hij, “toen de AOW werd opgericht in 1957 stonden er tegenover

iedere AOW'er zes mensen die AOW opbrachten. Op dit moment staan er tegenover een AOW'er nog maar vier mensen die werken. En als de vergrijzing over een paar jaar zijn hoogtepunt bereikt, is dat aantal werkenden nog maar twee. De pech is ook nog eens dat het hoogtepunt van die vergrijzing samenvalt met het opruimen van het aardgas. En behalve de AOW-lasten, stijgen bovendien de zorguitgaven spectaculair. Dat zijn drie factoren waardoor de rekening ontzettend hoog wordt.”

Een 61-jarige vrouw, die net haar baan in de productie is kwijtgeraakt, reageert. “Weet u wel hoe het er op de werkvloer aan toe gaat als je zestig jaar of ouder bent? Werkgevers én collega's zien je liever gaan dan komen. Nu ik mijn baan kwijt ben, kom ik amper nog aan de bak. Als oudere

ben je nou eenmaal langzamer. Zeker als je achter de lopende band werkt, kan dat problemen geven.”

Vakbondsman Van der Kolk slikt het verhaal van de VVD'er ook niet: “Als je dat maar vaak genoeg zegt, gaat iedereen het nog geloven ook. We worden inderdaad allemaal ouder, maar we hebben ook het recht om te kunnen genieten van onze oude dag. De afgelopen tientallen jaren hebben we met ons allen heel hard gewerkt aan de opbouw van BV Nederland en aan extra welvaart. Dan moet die welvaart ook eerlijk verdeeld worden. Over generaties én over mensen. Als deze maatregel van werken tot je zevenenzestigste inderdaad doorgaat, dan zijn het de mensen met de kleine inkomens die de dupe worden.”

Paul Ulenbelt denkt zelfs dat doorwerken tot je zevenenzestigste niet eens die vier miljard gaat opleveren die het kabinet denkt te besparen. Volgens hem gaat het juist geld kosten. “Van de mensen die nu vierenzestig zijn, werkt op dit moment nog maar een klein aantal. Stel dat je door moet werken tot je zevenenzestigste, dan blijven veel mensen tot die tijd in een WW of WAO-uitkering hangen. Dat is veel duurder dan de AOW. De enige reden die ik kan bedenken waarom het kabinet wil dat we langer doorwerken, is het christelijke werkethos: werken tot je dood neervalt. Anders kan ik het echt niet verklaren.” Het is duidelijk: als het aan de SP en de FNV ligt, is het de hoogste tijd voor actie. De Sociaal Economische Raad (SER) heeft tot oktober de tijd om een alternatief voor de leeftijdverhoging te bedenken. “Als het kabinet geen alternatieven overneemt en

Verbon verklaart

Foto: Marjo van Lijseel

Als het om de toekomstige betaalbaarheid gaat, is er volgens prof. dr. Harry Verbon geen enkele reden tot paniek. Waarom moet die AOW-leeftijd dan toch omhoog?

Verbon: “Volgens Donner vormt de toenemende vergrijzing een probleem. Het klopt dat er meer ouderen komen. Het aantal mensen dat tussen de 20 en 65 jaar oud is, neemt af. Van 10 miljoen nu, tot 9 miljoen in 2040. Maar dat is geen overtuigend argument

om de AOW aan te pakken. Het aantal mensen tussen de 20 en 65 jaar is sinds 1980 steeds gestegen, maar het aantal werkenden onder hen ook. Met name omdat allerlei regelingen zoals de vut en prepensioen zijn afgeschaft. Het is zeer aannemelijk dat het percentage mensen tussen de 20 en 65 jaar dat werkt, zal stijgen. Die hele draagvlak-discussie is dus een non-issue. Het is juist veel belangrijker dat we ervoor gaan zorgen dat er meer mensen blijven werken tijdens hun werkzame leven”.

Een ander argument van minister Donner is dat mensen gemiddeld ouder worden dan vroeger. Verbon maakt hierbij de kanttekening dat het vooral de mensen met hogere inkomens en ‘luke beroepen’ zijn die langer leven. Mensen met lage inkomens hebben

vaak voor hun 60e al gezondheidsproblemen; de kans dat zij na hun 67e gebruik maken van de AOW is bijna nihil, redeneert Verbon.

“Maar goed, laten we aannemen dat het klopt dat de leeftijdsverwachting toeneemt. Zo'n 40 jaar geleden leefden mensen gemiddeld nog 15 jaar na hun 65e. Nu is dat gemiddeld 19 jaar. Maar we krijgen ook minder AOW; dat inkomen is al stelselmatig afgebroken. In 1980 ging het over gemiddeld 22.000 euro AOW per persoon per jaar. Als je dat vermenigvuldigt met 15 (jaar -red.) kom je uit op 330.000 euro. Nu krijg je per persoon gemiddeld 10.500 euro AOW per jaar. Vermenigvuldig dat met 19 en je komt uit op een bedrag van 199.500 euro. De AOW is dus juist ontzettend goedkoop geworden.”

toch kiest voor een verhoging van de AOW-leeftijd, zullen we met z'n allen onze stem laten horen”, zegt Annemarie Snels van FNV Bouw, die alvast een landelijke actiedag op 7 oktober aankondigt. “De komende tijd gebruiken we om een vuist te maken tegen deze asociale plannen van het kabinet”, zegt Paul Ulenbelt.

“Puur verkiezingsbedrog: alle partijen hebben in hun verkiezingsprogramma's staan dat ze van de AOW-leeftijd afblijven”

Zaterdagmiddag, 28 juni. Voor het stadhuis in het centrum van Utrecht is het een drukte van belang. Klokslag half drie stapt Agnes Kant een podium op. “Heel goed dat jullie er zijn, voor het startsein van de campagne 65blijft 65”, spreekt ze de mensen toe. “De coalitiepartijen CDA, PvdA en Christen-Unie en ook de VVD willen de AOW-leeftijd verhogen van 65 naar 67. Puur kiezersbedrog, want het is de kiezer niet voorgelegd. Alle coalitiepartijen hebben in hun verkiezingsprogramma staan dat ze van de AOW-leeftijd afblijven. Het is onbegrijpelijk hoe men hiertoe heeft kunnen komen. Het heeft namelijk niets met de crisis te maken en het lost ook niets op als het gaat om de problemen die de crisis veroorzaakt.” Er klinkt een luid applaus, waarna Kant groen licht geeft voor de acties. In het bijzijn van ruim honderdvijftig actievoerders onthult ze drie zogenaamde ‘kruilators’: een kruising tussen rollator en een kruiwagen, genoemd naar een spotprent van Tom Collignon. Gehuld in actie-outfit gaan tientallen SP'ers met enquêteformulieren de straat op. “We gaan de hele zomer het land door”, verzekert Kant. “Het wordt een hete zomer, maar vooral ook een hete herfst. We gaan actie voeren, net zolang totdat die waanzinnige maatregel van tafel is!”

Eerder die ochtend, tijdens een bijeenkomst in het Jaarbeursgebouw, onderbouwde prof. dr. Harrie Verbon, hoogleraar openbare financiën aan de Universiteit van Tilburg (zie kader), aan de hand van cijfers waarom de gewraakte AOW-maatregel in economische zin geen hout snijdt. Erger nog, volgens hem is de AOW in de afgelopen dertig jaar stiekem en stelselmatig ondermijnd. “In 1980 werd er zo'n 30 miljard euro uitgegeven aan de AOW, voor 1,3 miljoen gepensioneerden. Uit cijfers van 2007 blijkt dat er zo'n 25 miljard euro voor 2,4 miljoen gepensioneerden nodig was. In 1980 kreeg

een gepensioneerde grofweg 22.000 euro per jaar en nu is dat bedrag slechts 10.500 euro. Een halvering dus van de AOW. Mensen met een aanvullend pensioen hebben hier niet zo veel last van. Maar degenen die dat niet hebben des te meer. Dat zijn er toch een paar honderdduizend. Zij leven nu duidelijk op de grens van de armoede.”

“De verhoging van de AOW-leeftijd is dus een ongewenste, onzinnige en onnodige maatregel”, benadrukt Agnes Kant. “Ongewenst omdat we ooit met ons allen hebben afgesproken en bevochten dat het op je vijfenzestigste mooi is geweest. Je hebt dan het recht om te genieten van je oude dag. Dat is een sociale verworvenheid. Onzinnig omdat veel mensen boven de zestig al niet eens meer werken. Niet omdat

ze werkmoe zijn, maar omdat ze uitgespuugd worden door hun werkgever. Onnodig, omdat het helemaal niet waar is dat de AOW steeds meer geld kost dat we niet kunnen opbrengen. En waarom moet het geld verkregen worden door mensen langer door te laten werken? Omdat het een politieke keuze is. En deze regering maakt de verkeerde keuze. De keuze zou moeten zijn, mensen hun oude dag gunnen. Maar deze regering kiest ervoor om met miljarden villabezet te subsidiëren en straaljagers te kopen.”

Tekst Marjo van Lijssel
Foto's Paul van Riel

WWW.65BLIJFT65.NL

Waterkwartier in Nijmegen

Bewoners aan zet

“We moeten laten zien dat het kan!”, riep Agnes Kant toen ze afgelopen najaar de SP-plannen ontvouwde om voorzieningen menselijker te organiseren. De Tribune neemt de uitdaging aan en gaat op zoek naar inspirerende voorbeelden. Voor aflevering vijf nemen Maja Haanskorf en Rob Voss een kijkje in het Nijmeegse Waterkwartier.

Het Waterkwartier in Nijmegen had altijd een slechte naam. “Daar mocht je niet komen,” zegt Carla Dijks, “het was te volks.” Als kind leek haar dat juist gezellig. Nu woont en werkt de beeldend kunstenaar in de wijk. In de jaren zestig zijn de eerste veranderingen in de wijk begonnen. Sloop, renovatie en herstructurering zorgden voor onrust, maar ook voor het ontstaan van actieve bewonersgroepen. “Nog steeds knokken we in het Waterkwartier het hardst”, zegt Ger Hesseling van de wijkvereniging. Dat wil ik weleens zien.

“Huizen zonder douches, maar wel paradijsjes”

Met een grote paraplu haalt Ger Hesseling, de man die alles weet van het Waterkwartier, me van de bushalte. Een man ook, die al twintig jaar lang het hart is van Wijkvereniging Ons Waterkwartier. Vandaar het bronzen plaatje naast zijn voordeur aan de IJsselstraat. Het is een waarderingsteken van de gemeente Nijmegen, als erkenning voor het vele werk dat hij voor de wijk heeft verricht en nog steeds verricht. Met wie kunnen we beter

mee de wijk in dan met deze man die alles en iedereen kent. “Dit huis is het geboortehuis van mijn vrouw”, vertelt hij. “In deze huizen waren geen douches, maar het waren wel paradijsjes, met hun opvallende dakconstructies en siermetzelwerk. Bewoners in deze buurt hebben zelf veel geïnvesteerd in hun huizen. Daarom was negentig procent van de mensen tegen de plannen van de Woningstichting Nijmegen die in 1989 de huizen wilde slopen. We hebben toen een bewonersgroep opgericht om dat te voorkomen. En met succes, want nu hebben alle 112 huizen zelfs de status van beschermd stadsgezicht gekregen.” Dat ging niet zonder slag of stoot. Bewoners schakelden radio en televisie in, haalden de landelijke pers en lieten burgemeester en wethouders de buurt zien. “We hebben ze tien woningen laten kiezen om te bezoeken. Toen zijn de ogen opengegaan en is de sloopvergunning ingetrok-

ken”, vertelt Hesseling met gepaste trots. Intussen is woningcorporatie Portaal eigenaar van de woningen. In overleg met de bewoners start in 2010 de renovatie van de woningen. Hesseling: “Naast het aanbrengen van dakisolatie zal de renovatie er in iedere woning anders uitzien. Het kan om het plaatsen van dubbel glas gaan, maar ook om het verplaatsen van een cv-ketel naar zolder.”

“Je hebt mensen nodig met hun poten in de wijk”

Binnen schenkt zijn vrouw koffie. Twee leden van de wijkvereniging zitten klaar om over hun deel van de wijk te vertellen. Want het Waterkwartier is groot en ieder buurtje heeft een eigen bewonersgroep. Die hebben weer een vertegenwoordiger in de wijkvereniging. “Je hebt mensen nodig met hun poten in de wijk”, formuleert Anne Wardenier. Zelf vertegenwoordigt ze Stouw, Stichting Oud-West, een organisa-

tie die projecten in de wijk ondersteunt. Ze woont in de ouderenflat Fortuna: “Daar hebben we als bewonersgroep voor een jeu-de-boulebaan gezorgd.” Stouw beheert een budget van 30.000 euro voor de wijk. Ook de wijkmanager heeft een bedrag van 30.000 euro te besteden. “Zij moet aan Stouw toestemming vragen voor besteding”, zegt Wardenier. “We krijgen jaarlijks vijftig tot zestig aanvragen van bewoners voor een project en die kunnen we allemaal honoreren.” Greet van Brenk vertegenwoordigt de buurt Vogelvlucht. Ze heeft er met bewoners geknokt voor een speeltuintje. “Dat stukje grond hebben we van een vuilnisbelt omgetoverd in een speelplaats, die ik nu veertien jaar beheer.” Ze zijn tevreden, de drie van de wijkvereniging. Maar er zijn ook zorgen. Wardenier: “Er is veel afbraak in het Waterkwartier, tweehonderd gezinnen zijn al weg. Ook al is er een terugkeergarantie, niet iedereen wil terugkomen en er worden ook minder huurwoningen teruggebouwd.

De wijk gaat veranderen met de komst van nieuwe bewoners. Die moeten we er snel bij halen, zodat we één wijk blijven.” Daarom is het zo belangrijk dat er in iedere buurt een oude kern bewaard blijft, daarover zijn ze het eens.

“Alle jongeren moeten een speelveldje hebben”

De regen is gestopt, tijd voor een rondje wijk. Net over de drempel wijst Hesseling al op een buurtinitiatief: een vrolijk beschilderde schutting langs het speeltuintje. “Hebben kinderen en hun ouders zelf gedaan.” In iedere buurt blijken speelplekken te zijn ingericht. “Daarvoor heeft Hans van Hooft zich sterk gemaakt”, vindt Hesseling. De SP-wethouder heeft de openbare ruimte in zijn beleidsportefeuille. “Alle jongeren moeten een speelveldje hebben”, zegt hij aan de telefoon. Op de vraag of er niet te veel huurwoningen uit het Waterkwartier dreigen te verdwijnen,

DE BUURT DE SCHAALEN VAN DE TOEKOMST

wijst van Hooft erop dat het college heeft afgesproken dat er in heel Nijmegen drieduizend goedkope woningen bijkomen. “Dat is ruim veertig procent van de nieuwbouw, een enorme vooruitgang sinds 2002. Toen was er nauwelijks aandacht voor sociale woningbouw.” Volgens Hesseling worden er in totaal 325 woningen in het Waterkwartier gesloopt. “Wij maken ons er sterk voor dat mensen in de wijk blijven. Zo komen er in een paar straten huizen in dezelfde stijl terug. In een ander deel willen we zestig procent sociale huurwoningen terug.” Een belangrijke overwinning is geboekt bij de geplande nieuwbouw langs de Waal. “Er komen 2600 wooneenheden en daarvan is veertig procent huurwoning. Dat hebben we bedongen.” Voor we daar gaan kijken, lopen we naar het Maasplein, waar een infobord vertelt over de twee Romeinse tempels die hier ooit stonden. Vanaf 15 juli komt er een wekelijkse warenmarkt. “Er zijn hier nauwelijks winkels, maar er staan wel drie seniorenflats. Dan is die markt een aanwinst.” En verder gaat het. Bij bijna iedere straat heeft Hesseling wel een door bewoners bevochten overwinning te melden of een door bewoners opgezet initiatief. “Het Waterkwartier heeft altijd het hardste geknokt en het meeste bereikt”, weet hij zeker.

“Als kind woonde ik al in de wijk”

Een zo’n overwinning is de ‘groene buffer’, een parkzone die de wijk scheidt van het industrieterrein. Er is al een speeltuin en hangplek voor jongeren. “In 2012 komt hier vlakbij een nieuwe brug over de Waal. Om het fijnstof tegen te gaan, hebben we bedongen dat de aarden wal wordt doorgetrokken en beplant.” In de Kanaalstraat, “de mooiste straat van Nijmegen”, volgens bewoner Hans van den Heuvel, wordt ook een aantal huizen gesloopt. Van den Heuvel hoopt vooral op leuke nieuwe mensen. “Als kind woonde ik al in de wijk. Ik voel me hier thuis, je kent iedereen. De mensen zitten met elkaar buiten.” Dat is te zien, in alle voortuintjes is wel een partytent, waaronder de stoelen uitnodigend staan opgesteld. “Met de Vierdaagse versieren we alles en zit iedereen langs de kant. Geen wijk die het ons nadoet.” Greet van Brenk bekent dat ze onder geen beding de woensdag, de tweede dag van de Vierdaagse, overslaat. “Waar ik ook ben, ik kom ervoor terug.” Carla Boukamp, die

tien jaar geleden in het Waterkwartier kwam wonen en meteen actief werd in de wijkvereniging, loopt zelf ieder jaar mee. “Het schept een enorme band tussen de bewoners. Vorig jaar stond Hans flesjes water uit te delen aan wandelaars. Die had hij er speciaal voor gekocht.” Boukamp neemt ons mee naar haar buurtje rond Flavus en de Biezenstraat. “Ik heb een koopwoning die bedoeld was voor starters die een huurwoning in de wijk achterlieten. Voor eenderde deel is corporatie Portaal eigenaar.” De grote achtertuin is aan haar besteed. In de bewonersgroep heeft ze gezorgd voor de aanleg van geveltuinjes.” In de Biezenstraat laat Brigitte Schattenvoet haar hondje uit. “Ik kom uit de Lekstraat, daar zat iedereen voor de deur. Dat vinden de mensen hier maar aso, ze zijn het niet gewend. Ze zijn wel vriendelijk, maar meer op zichzelf.”

“Er is hier veel handigheid”

Het laat goed zien welke veranderingen in de wijk gaande zijn, meent Hesseling. “Het Waterkwartier was altijd een echte volkswijk. De mensen stonden voor elkaar klaar. Natuurlijk waren er problemen, met asociale gezinnen en met drugsdealers. Nu zie je een omslag naar een gemengde wijk. Nieuwe bewoners zijn vaak tweeverdieners, die hebben minder tijd om actief te zijn in de wijk. Het zijn vooral de gewone mensen, die hier al lang wonen, die zich inzetten.” Een nieuwe bewoonster die zich wel van begin af aan met de wijk bemoeide is Carla Dijs. De beeldend kunstenaar was als kind al gefascineerd door het Waterkwartier, juist omdat het een slechte naam had: “Ik had er een beeld bij van gezelligheid. Toen ik hier atelierruimte kon krijgen in de voormalige boterfabriek Batava, ben ik naar de wijk verhuisd. En mijn hart ging gelijk open, zo voel ik me er thuis. De mensen zijn open en weten heel goed wat ze willen. Ik houd ervan om de omgeving op een leuke manier aantrekkelijk te maken.” Zo ontstond het ‘tegelformaat’. In een middag tijd konden bewoners uit alle

64 straten van het Waterkwartier een eigen reliëftegel maken. Dijs: “Die heb ik daarna in beton gegoten en de gemeente Nijmegen heeft deze stoeptegels in de paden van het Krayenhoffpark gelegd.” Lopend over deze ‘hall of fame’ zie je de fraaiste reliëfs. Dijs heeft nog volop plannen: “Ik zie zo veel om te doen. Mensen hebben smaak en er is veel handigheid.”

“Niet te snel denken dat het allemaal toch niet helpt”

Het lijkt een aardig succesverhaal. Bewoners van het Waterkwartier hebben veel voor elkaar gekregen. Daar moet je wel wat voor doen, menen de mensen van de wijkvereniging. “Volhouden, een lange adem hebben”, zegt Greet van Brenk. Niet alles is naar wens. Zo vindt ze dat er in Vogelvlucht te veel allochtone en te weinig autochtone gezinnen bij elkaar wonen. “Dat moet je beter spreiden,” meent Van Brenk, “want anders lukt de integratie niet. Over het toewijzingsbeleid zijn we ook in gesprek met Portaal.” De naam van de corporatie is al vaker gevallen. Sinds 2007 heeft er een fikse omslag plaats gevonden. “Ten goede”, zegt Hesseling. “Sindsdien kent Portaal lokale afdelingen met een eigen directeur. Daarvoor was er nauwelijks aandacht voor de huurders of voor onderhoud. Met het aantreden van de directeur hier, is dat radicaal veranderd. Het is iemand uit de praktijk. De corporatie heeft eenmalig een bewonersfonds van twee ton ter beschikking gesteld. De corporatie is ook vertegenwoordigd in de Wijkvereniging.” Carla Dijs, ook actief in de Wijkvereniging, hoopt dat Portaal ook na de huidige beleidsperiode zich zo actief blijft opstellen. “Bewoners moeten er achteraan blijven zitten.” Zo is het maar net, vinden ze allemaal. “Niet te snel denken dat het allemaal toch niet helpt”, is het advies van Hesseling. “Het vergt inzet, maar dan kun je wel wat bereiken.”

Tekst Maja Haanskorf
Foto's Rob Voss

Looking for Eric

De nieuwste Ken Loach

Het is de droom van elke fan: oog in oog staan met je idool en waardevolle levenslessen ingefluisterd krijgen. Regisseur Ken Loach en voetballegende Eric Cantona maakten er een bijzondere film over.

“Als meeuwen een vissersboot volgen, dan is dat omdat ze denken dat er sardientjes in zee zullen worden gegooid.” Wie dacht dat Cruijff de enige voetballegende is met ondoordringelijke filosofische dieptes, kent Eric Cantona nog niet. In de jaren negentig voetbalde hij Manchester United van het ene kampioenschap naar het andere, de club met volgens kenners de grootste supportersschare ter wereld. Hij keerde het voetbal in 1997 nogal onverwacht de rug toe: “Ik kon mezelf niet meer verbeteren, dan gaat de lol eraf.” Maar door zijn supporters wordt ‘King Eric’ nog altijd op handen gedragen.

Eric Bishop, een postbode uit Manchester, is zo’n *diehard* fan. Ooit was hij de plaatselijke danskampioen, die trouwde met het mooiste meisje van de stad. Nu zorgt hij als gescheiden vader voor twee losgeslagen pleegkinderen uit een later huwelijk en houdt hij het hoofd ternauwernood boven water. Als de chaos hem te veel wordt, wendt hij zich tot de levensgrote poster van Cantona die zijn slaapkamer siert en vraagt hem om raad. “Jij hebt toch ook aan de grond gezeten”, mijmert Bishop, denkend aan de legendarische schorsingen die de opvliegende voetballer werden opgelegd. Het onwaarschijnlijke gebeurt. Plots staat de man achter hem die ooit het publiek in sprong om een scheldende supporter een karateschop te verkopen, en tijdens een persconferentie naar aanleiding van het incident niets meer prijs gaf dan de meeuwenopmerking. Hij helpt hem zijn leven weer in eigen hand te nemen en leert hem belangrijke levenswijsheden. Verras je tegenstander, vertrouw op je vrienden, je staat er niet alleen voor – dat is de kern van de film, al verwoordt Cantona het wat mysterieuzer en geeft Loach er een humoristisch tintje aan.

‘Looking for Eric’ is een bijzondere film. Eric Cantona speelt zichzelf, het door Steve Evets gespeelde personage Eric Bishop is losjes gebaseerd op een bestaande supporter. Het idee voor de film kwam van Cantona zelf, die gefascineerd raakte door de bovenmenselijke krachten die mensen hun idolen toedichten. Hij benaderde regisseur Ken Loach omdat hij hem bewondert om zijn realistische, sociaal betrokken films. Loach staat bekend om zijn gevoel voor authenticiteit: hij plukt zijn acteurs liever uit een plaatselijke pub dan met beroemdheden in zee te gaan. Het script krijgen ze niet van tevoren te lezen – de verbazing op Evets’ gezicht als Cantona opduikt is echt. “We hielden zijn aanwezigheid op de set tot op het laatste moment geheim”, vertelde Loach aan de pers. Een hele prestatie, want overal in Manchester waar de van oorsprong Franse voetballer zijn gezicht

laat zien wordt hij belaagd door uitzinnige fans. Het resultaat is een onderhoudende film; soms grappig, soms aangrijpend en hier en daar sterk lijkend op Loach-klassiekers als ‘Raining Stones’. Nieuw is het surrealistische element. Zo verschijnt Cantona alleen in Bishops fantasie. Daar moet je van houden, maar Loach komt ermee weg. Dat een hallucinerende postbode uiteindelijk zichzelf redt is immers geloofwaardiger dan dat zijn idool hem echt bij de hand zou nemen. “Je gaat het pas zien als je het door hebt”, zou onze eigen voetbalfilosoof zeggen.

Tekst Daniël de Jongh
Foto Cinéart

Looking for Eric is al te zien in België en draait vanaf september ook in Nederland

Pionnen op het schaakbord van de arbeidsmigratie

Aziatische arbeiders in Roemenië

Fotograaf Piet den Blanken: “In een Amerikaanse krant las ik voor het eerst over Chinese vrouwen die in groten getale in Roemenië werken in de textielindustrie. Opmerkelijk, want hier in West-Europa worden arbeidskrachten uit Azië streng geweerd en tegelijkertijd komen er veel mensen uit Roemenië in West-Europa werken. Ik besloot naar Roemenië te gaan om daar een fotoreportage te maken. Dankzij een journalist die er al min of meer bekend was kon ik in een aantal bedrijven binnenkomen. Het bleek niet alleen om Chinese vrouwen te gaan, maar ook om mannen en vrouwen uit Bangladesh, Vietnam, Korea, India en de

Filippijnen. Ze werken er in de bouw, de scheepsbouw en de textielindustrie. Meestal hebben ze een contract voor twee jaar, waarbij de reis en de kost en inwoning zijn inbegrepen. Ze wonen op het fabrieksterrein en hebben nauwelijks contact met de Roemeense bevolking, waarmee ze vaak ook amper kunnen communiceren. Vakbonden zijn er niet op deze bedrijven. Deze arbeiders zijn met handen en voeten gebonden aan hun werkgevers, die tevens hun pensionhouder en reisagent zijn. Het zijn niet alleen Roemeense bedrijven die van deze ‘gastarbeiders’ gebruik maken. De grote textiel fabriek Sonoma in Bacau, waar achthonderd Chinese

vrouwen werken en het bedrijf Wear waar nu meer dan duizend mannen uit Bangladesh werken, zijn van de Italiaanse ondernemer Antonello Gamba. Nu de economische crisis in heel Europa flink doorzet en met name de bouw in Spanje – waar honderdduizenden Roemenen werkten – volledig is ingestort keren veel Roemenen weer terug naar huis. Op termijn zullen dan ook deze Aziatische gasten wel weer plaats moeten maken.”

Tekst Willem Bos
Foto's Piet den Blanken

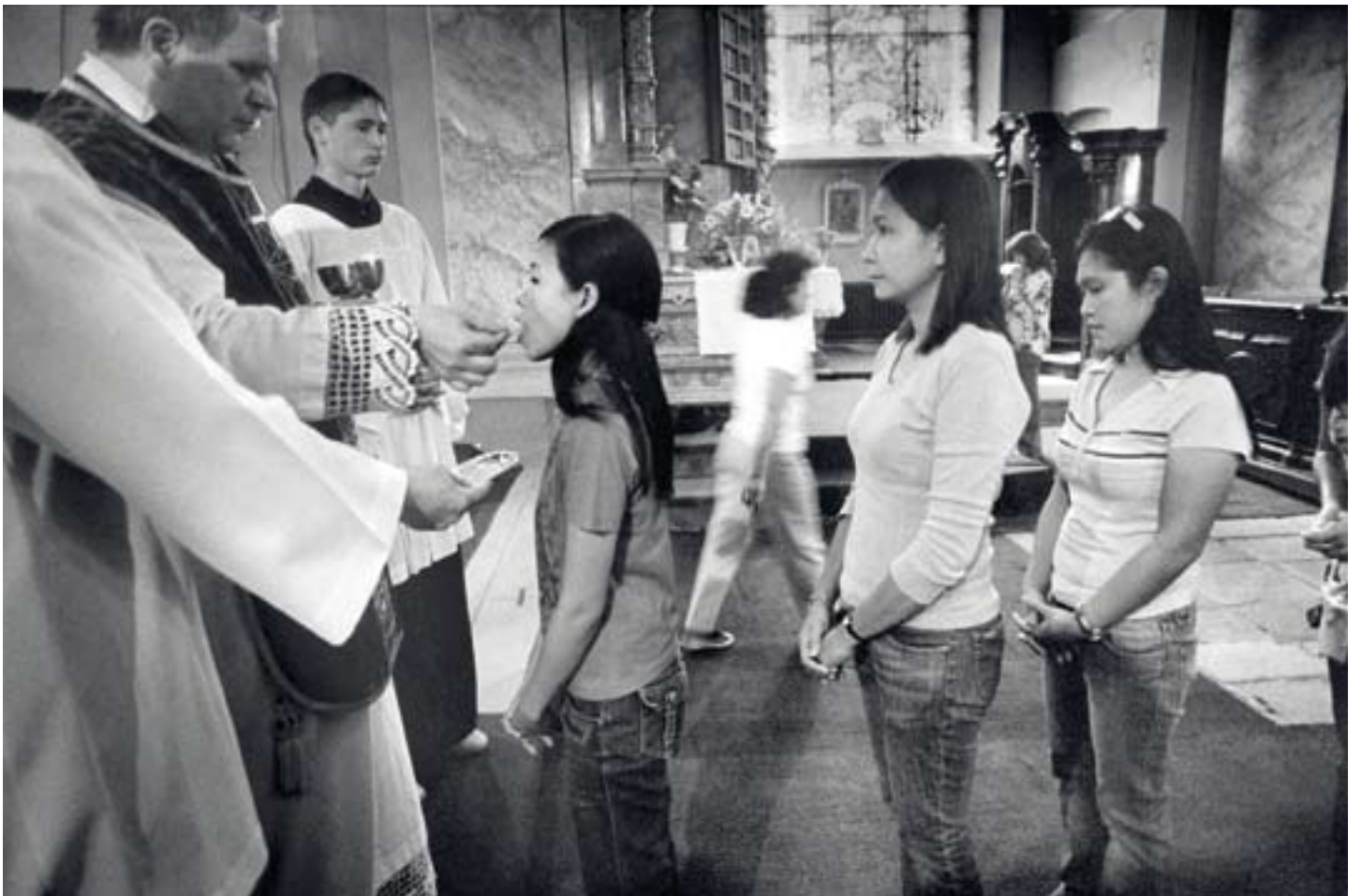
WEGWERPKRACHTEN

WEGWERPKRACHTEN

WEGWERPKRACHTEN

Tekst Jola van Dijk
Foto Suzanne van de Kerk

“Na het kampioenschap heb ik drie weken feest gevierd”

De 22-jarige Folkert Zeilemaker is sinds 2002 actief lid van de Alkmaarse SP-afdeling. Hij is geïnteresseerd in landelijke en internationale onderwerpen, maar uiteindelijk ligt zijn hart toch vooral bij het lokale actievoeren. En bij AZ natuurlijk.

Wat doe je in het dagelijks leven?

“Werken via een uitzendbureau, ik vul zeecontainers. Daarnaast ben ik actief voor de afdeling en zit ik in de gemeenteraad.”

Waarom werd je lid?

“Ik ging in Alkmaar demonstreren tegen de oorlog in Irak en kwam een groep SP'ers tegen. Daar ben ik mee opgetrokken en sindsdien ben ik actief lid.”

Heb je nog politieke ambities?

“Geen parlementaire ambities. Ik denk dat het heel belangrijk is voor jonge SP'ers om actief te zijn in de afdeling en ROOD. Ik wil ooit nog wel afdelingsvoorzitter worden, maar dat is aan de leden.”

Wat brengt de kapitalist in je boven?

“Laatst heb ik een shirtje van AZ gekocht waar enorm groot DSB op staat. Daar schaam ik me wel voor, maar ja, zonder DSB geen AZ.”

Voetbal is je hobby?

“Ik speel zelf niet, kwam er op tijd achter dat ik geen talent had. Ik heb wel talent om ernaar te kijken, ben zelfs steward in het stadion van AZ. Na het kampioenschap heb ik drie weken feest gevierd.”

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“Alkmaar! Het uitzicht bij mijn moeder achthoog is geweldig. Ik kan prachtige vakanties over de hele wereld hebben, maar als ik weer in Alkmaar ben, ben ik thuis.”

LEZEN

Foto: Roos Aldershoff

Schiphol Blues

Schiphol Blues van Bart Chabot is een heerlijk boek om mee op vakantie te nemen. Je moet alleen niet denken dat je tot rust komt met dit boek. Op zijn geheel eigen wijze neemt Chabot je namelijk mee in het dagelijks leven van een ADHD'er. Ongelooflijk dat zijn woorden op papier ook als een snelrein op je af kunnen komen. Met name de avonturen van Chabot en chefkok Pierre Wind (ook al zo'n stuiteraar) lezen als een tierelier. In Schiphol Blues staat namelijk beschreven welke offers de beide heren moesten brengen voor hun gezamenlijke boek Patatje Oorlog uit 2008; het eerste standaardwerk over snacks.
(Jola van Dijk)

Schiphol Blues: zomerse verhalen
Bart Chabot
Uitg.: Bezige Bij

BELEVEN

Russische pracht en praal

Decadentie levert prachtige kunstobjecten op. De Russische Romanovs spanden wat dat betreft wel de kroon. In het nieuwe museum Hermitage aan de Amstel kan iedereen nu van hun kunstverzameling genieten. Je kunt op audiëntie bij de tsaar, maar je bijvoorbeeld ook verbazen over de kleding op een feestelijk bal. Alsof dat allemaal nog niet genoeg is, ligt het museum ook nog eens op een toplocatie midden in de hoofdstad. Om niet al te veel last te hebben van alle decadentie, verzoeken omwonenden je wel de rondvaartboten links te laten liggen.
(Jola van Dijk)

Hermitage aan de Amstel
Amsterdam
www.hermitage.nl

HOREN

Tjuup

Vroeger moest je bij een optreden van André Manuel niet raar opkijken als je een nummer te horen kreeg over seks met ezels en liep menigeen nog verbouwereerd weg uit de zaal. Maar dat is lang geleden. Op zijn nieuwste cd 'Tjuup' is Manuel te horen als een zanger/dichter, die het nodige sarcasme loslaat op hedendaagse fenomenen. De song 'Een goede tukker is geen motherfucker' zet de toon op dit album, waarop begeleidingsband de Ketterse Fanfare voor een soms stevig, soms ingetogen bluesgeluid tekent. Tekst en muziek vullen elkaar prachtig aan op deze plaat.
(Rob Janssen)

Tjuup
André Manuel en de Ketterse Fanfare
Silvox

HOREN

Stan van Houcke – De Oneindige Oorlog

Door Christine de Vos

Over Israël en Palestina is zo veel geschreven dat het nauwelijks meer te bevatten valt: de Oslo-akkoorden, de routekaart naar vrede en de één- danwel twee-statenoplossing. Stan van Houcke doet in De Oneindige Oorlog een stap terug van de percentages, jaartallen en VN-resoluties. In zestien interviews laat hij Palestijnen en joden ingaan op de morele kant van de bezetting.

“Wij joden zijn niet geworteld in dit land”, zegt Eitan Bronstein, directeur van Zochrot, een organisatie die Israël's onderwijst over de Nakba, de catastrofe, zoals de Palestijnen de stichting van Israël noemen. De verwoesting van honderden Palestijnse dorpen en de verdrijving van

hun inwoners zijn uit het collectieve geheugen van Israël gewist. “Maar de schaamte blijft,” meent Bronstein, “en gijzelt de dader. Schuld is goed te maken, bij schaamte is dat veel moeilijker. Erkenning van schuld is van essentieel belang voor het verzoeningsproces.” Hayo Meijer, bestuurslid van Een Ander Joods Geluid, waarschuwt voor het verval van het jodendom, waarin religie en moraliteit een onlosmakelijke eenheid zijn. Niet het Palestijnse verzet, maar de teloorgang van de joodse ethiek zijn volgens hem Israëls grootste bedreiging. “Een mens in abnormale omstandigheden ontwikkelt zich abnormaal, denkt en handelt abnormaal”, zegt de Palestijnse jurist Rifat Odeh Kassis. Het is de abnormaliteit van de bezetting die beide kanten in zijn greep houdt.

De Oneindige Oorlog is zonder meer een aanklacht tegen Israëls schendingen van de rechten van het Palestijnse volk. Maar wijst er ook op dat Israël, de militaire superioriteit ten spijt, vooral de eigen maatschappij te gronde richt.

De Oneindige Oorlog
Stan van Houcke
Uitg. Atlas

De grote SP-Zomerpuzzel 2009

De zomerpuzzel van de Tribune is verdeeld in 13 categorieën, elk bestaande uit 2 vragen. De eerste vraag is meestal iets moeilijker, de tweede wat makkelijker. In totaal zijn er dus 26 vragen, dit jaar met als thema 'omwentelingen'. De beide vragen binnen elke categorie geven eenzelfde letter als oplossing. Van iedere categorie dient u deze letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de tabel genaamd 'Oplossing' (onderaan).

Bij iedere vraag staat verder tussen haakjes aangegeven op welke plaats in het woord de letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als afzonderlijke letter; spaties niet. Een 'ij' wordt beschouwd als één letter en bij achternamen wordt een eventueel tussenvoegsel niet meegerekend. De Oplossing van de puzzel is een woord van 13 letters.

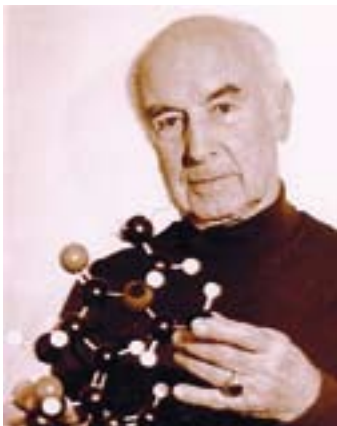
Voorbeeld: De oplossing van de vraag 'Welke minister van financiën sprak de gevleugelde woorden dat veel werklozen "liever bij Tante Truus bleven, in plaats van aan te pakken?" [2, achternaam]' is de tweede letter van de achternaam van Onno Ruding, een 'u'.

U kunt uw oplossing (alleen het woord van 13 letters uit het schema) opsturen naar de redactie van de Tribune.

Categorie 1: De geest verruimd.

GA UIT JE DAK.

- Van scheikundigen moet je het hebben. Wie ontdekte 'Lucy in the Sky, with Diamonds'? [6, achternaam]
- Welk (groen) voer voor de geest is dit? [4, eerste woord van de Latijnse naam]

Categorie 2: Geen weg terug.

TWEE OPSTANDIGE UITSPRAKEN VAN BEVRIENDE ROMEINEN.

- "Friends, Romans, countrymen." [6, achternaam]
- "De teerling is geworpen." [4, voornaam]

Categorie 3: Hierna gaat het (niet) beter.

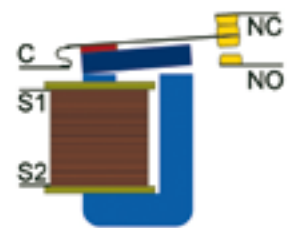
ZIJ KWAMEN IN OPSTAND. WIE?

- De overwinning van de Lakota op deze generaal leidde tot nietsonziende vervolging van deze 'indianen'. [6, achternaam]
- Gladiator verslaat Crassus en zijn legioenen. [4]

Categorie 4: Volautomatisch geschakeld.

SPRONGEN VOORUIT.

- Aan-uit schakelaar. [3]
- Aan en van de lopende band. [5, tweede woord van de modelnaam]

Categorie 5: Godgeklaagd.

ZEUS HAD HET MAAR MOEILIK MET AL DIE LASTIGE ONDERDANEN. WIE REBELLEERDEN?

- Dit kind van Gaia, een gevleugelde slangenman, ging na een gevecht met Zeus ervandoor met zenuwen en spieren uit diens handen en voeten. [5, Griekse naam]
- God van de zee kwam regelmatig in conflict met de oppergod, o.a. omdat hij vond dat Zeus zich het beste deel van het universum had toegeëigend. [2, naam]

Categorie 6: Stellingnemers.

SOMMIGE MENSEN ZIJN BEROEMD OM HUN FORMULES. WIE?

- $a^2 + b^2 = c^2$. [8, naam]
- $E = mc^2$. [5, voornaam]

Categorie 7: Taalvaardig.

TWEE ZINNEN UIT BEROEMDE TOESPRAKEN. WIE WAREN ER TAALVAARDIG?

- a. "I am happy to join with you today in what will go down as the greatest demonstration for freedom in the history of our nation." [5, voornaam]
- b. "We shall defend our island, whatever the cost may be. We shall fight on the beaches, we shall fight on the landing grounds." [7, achternaam]

Categorie 8: Muzikale grootheden.

TWEE AFBEELDINGEN VAN ALBUMHOEZEN. WIE ZIJN DE VERTOLKERS?

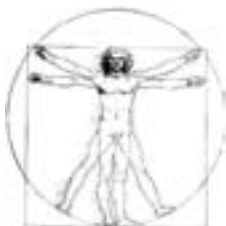
- a. [6, naam van de band]
- b. [5, achternaam van de Nederlandse zanger]

Categorie 9: De mens in beeld.

DE MENS IS OP VEEL MANIEREN IN BEELD GEBRACHT. ZOALS:

- a. [4, voornaam ontwerper]
- b. [1, naam van het symbool]

Categorie 10: In den beginne.

EEN TWEETAL KOSMISCHE KICKSTARTERS. HOE HETEN ZE?

- a. Diego Maradona? Neenee. Een ander, zeer recent ontdekt, kosmisch fenomeen. [2, vierde woord van de Nederlandse benaming]
- b. Luidruchtig begin van alles. [1, van de Nederlandstalige term]

Categorie 11: Verzet met, en tégen de wapenen.

- a. De 'Rijke Koning' (van een gebied dat later België en, deels, Nederland wordt) gebruikt guerrillatactiek tegen Julius Caesar. [1]
- b. Mede-organisator geweldloos verzet tegen 'De Bom' vond dat oorlog tegen Saddam Hoessein moest doorgaan tot diens val. [2, achternaam]

Categorie 12: Da's pas crisis.

TWEE MAAL DE HOOFDROLSPELERS VAN INTERNATIONALE CONFLICTEN. NAAR WELKE TOPOGRAFISCHE LOCATIES ZIJN DEZE CONFLICTEN VERNOEMD?

- a. Ben Gurion <-> Gamal Abdul Nasser. [2]
- b. John F. Kennedy <-> Nikita Chroesjtsjov. [2]

Categorie 13: Het Sterke Geslacht.

OPSTANDIGE VROUWEN. WIE?

- a. Werd als enige Nederlandse vrouw ridderlijk onderscheiden voor verzet in WO II. [2, achternaam]
- b. Trad uit de schaduw van de schepper van 'De Denker' en schiep daarna haar eigen beelden. [7, voornaam]

OPLOSSING

6	13	9	10	4	12	8	2	5	1	11	7	3
---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	----	---	---

HENRY EN LUCAS, © FLW 2009

OPLOSSING CRYPTOGRAM juni 2009

Horizontaal

2) Kil 6) Mik 8) Zaaien 11) Keizerstad 12) Kasboek 13) Hondenbaan 14) Nagenoeg
15) Daarentegen 17) Herenfiets 18) Mama.

OPLOSSING SYNONIEMENSLANG juni 2009

1) Laag 2) pll 3) bEet 4) aFval 5) oDe 6) Echt 7) Ween 8) kruiK 9) maT 10) kaS 11) breEd 12) kEren 13) Dof 14) paS 15) ruW 16) pEes
17) geEn 18) weRk 19) waLm 20) mls 21) Es 22) braaF 23) waarDe 24) liEf.
'Liefde wekt steeds wederliefde.' Louis Paul Boon

Verticaal

1) Kiwi 3) Kaskraker 4) Uitstel 5) Blindedarm 6) Massamedium 7) Kraan 9) Heengaan
10) Beter 11) Koor 16) Totem.

Stuur uw oplossing vóór 31 augustus naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van cryptogram juni: Mieke Hilgenberg uit Oosterbeek

HENRY EN LUCAS, © FLW 2009

THEO DE BUURTCONGNERGE

De zusters van De Miente

Een nieuwe dag breekt aan, welke zuster zal er voor de deur staan?

Ik zie ze komen en denk: deze dag begint goed.

Het is de zuster met die leuke snoet.

Er is een broodje en een kopje thee, en ze neemt ook nog zorgzaamheid mee!

Ze kan goed masseren, en dan kom je weer fijn in de kleren.

's Middags weer even gaan rusten, dan komt er weer een andere zuster.

[...]

In de regering wordt veel over bezuinigingen gepraat.

Als de zorg er maar niet op achteruit gaat!

We zullen maar hopen, dat ze niet van die dure vliegtuigen gaan kopen!

Ieder die hier werkt moet een goed salaris ontvangen.

Dat is ook goed voor de algemene belangen.

Ze moeten de zorg niet de rug toekeren.

Want dan wil de jeugd er niet meer voor leren!

We hopen maar dat het goed zal gaan.

Of anders komen wij als bewoners in ons hemd te staan.

Maar wat ze ook beslissen, wij kunnen de zusters hier niet missen!!!

Graag wil ik iedereen een pluimpje geven.

Jullie zijn allemaal een lichtpunt in ons leven.

G. Jonker, Jubbega

Deze fragmenten zijn afkomstig uit een gedicht dat geschreven is door de 89-jarige mevrouw Palsma. –red.

CO₂-opslag

In Barendrecht worden onder een dure woonwijk buizen gelegd om in de derde aardlaag CO₂ op te slaan. Waarom moet die opslagplaats in een woonwijk komen? Is dat expres om de gezinnen met twee of drie auto's wakker te schudden? Zo ja, dan lijkt mij dat gewoon een goeie stunt om de burger op nieuwe ideeën te brengen. Zet je ook meteen de autofabrikanten een beetje onder druk om elektrische auto's goedkoper te maken, zodat die industrie wat sneller op gang komt.

Hanneke Kres, Enschede

Fraude?

Maandagochtend 15 juni jl. kijk ik stomverbaasd naar het NOS Journaal. Met het artikel

'Vrouwen plegen meer fraude' uit het AD verschijnt ook een halve foto in beeld. De foto is enigszins wazig gemaakt, maar het beeld is wel overduidelijk: een moslima. Voor hen die het willen zien, een 'bewijs dat alle moslima's fraude plegen'. Als een instituut als de NOS dit soort grove fouten maakt, is dit een bevestiging voor de mensen die werkelijk willen geloven wat Wilders verkondigt. En wat is deze moslima aan het doen? Zij is aan het protesteren tegen Ahmadinejad en diens fraude. Ze pleegt geen fraude, ze demonstreert ertegen.

Ariella Lechner, Lage Zwaluwe

Goethe en het Italiaanse vuilnis

In de Tribune van juni lees ik bij Uitgelicht over het huisvuil in Napels: 'De voorlopige climax van een afvalprobleem dat al sinds 1994 speelt.' Misschien interessant om te weten dat dat afvalprobleem al langer dan een eeuw oud is. In het boek Italiaanse Reis schrijft Goethe in 1787 dat hij zich in Palermo verbaast over het afval dat op de straten ligt, aangezien reeds in 1778 voor de hoofdstraten van Palermo een straatreinigingsdienst ingesteld was. 'Onder het volk gaat het praatje dat juist degenen die voor hygiëne moeten zorgen wegens hun grote invloed niet gedwongen kunnen worden de nodige gelden naar behoren te besteden, en daarbij komt nog de zonderlinge vrees dat, wanneer mest en stro eenmaal zijn opgeruimd, pas goed zichtbaar wordt in welke belabberde staat de bestrating daaronder verkeert, waardoor dan weer aan het licht zou komen hoe oneerlijk een ander fonds wordt beheerd.'

John Bougie, Hei- en Boeicop

Arend van Dam

Hulde aan Arend van Dam voor zijn fantastische spotprent in de Tribune van juni over Europa. Hoe treffend de taal van een 'simpele' tekening kan zijn!

Jan Rietveld, Bergen (NH)

Solidariteit

De SP maakt een goede analyse van economische ontwikkelingen, het marktdenken en de uitwerking daarvan op menselijke solidariteit. Echter, ik voel ook steeds een diepe irritatie bij het lezen van de Tribune, zoals bij 'Te oud om te werken' (Tribune juni). Kan de SP ook solidariteit zichtbaar maken? Kan de SP mensen in het zonnetje zetten die werk hebben gemaakt als ondernemer en solidair zijn met hun mensen? Geen afhankelijkheid (alléén) van economische ontwikkelingen maar de handen ineens en delen van wat je hebt. Is het niet wat te makkelijk dat de SP steeds maar weer focust op het grote graaien en doet of dat is voorbehouden aan de top? Vaak heb ik me als bedrijfsmaatschappelijk werker geërgerd aan de vanzelfsprekende luxe die mensen op de werkvloer zich toeëigenden, van geleend geld, en het dan later normaal vinden dat anderen hun problemen oplossen! En ik weet wat een slapeloze nachten managers hadden toen ze hun mensen moesten ontslaan.

Yvonne Wagenaar-van Leeuwen, Vlissingen

Oudere werknemers

Wat een schrijnende verhalen over 'oudere' mensen (Tribune juni) die niet meer serieus genomen worden door werkgevers en nergens de kans krijgen om hun positie te verbeteren! Los van de pensioendiscussie moet hier meteen wat aan gedaan worden: bijvoorbeeld de cao voor grafisch werkers zou toch zeker een uitzonderingsregel moeten kunnen toepassen.

Zelfs als er theoretisch wat te zeggen valt voor het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd, dan nog is er eerst nog heel wat anders te doen. Ten eerste zorgen voor scholings- en werkmogelijkheden voor 35-plussers(!) en ten tweede het minder hectisch en slopend maken van werk voor jongeren, bijvoorbeeld meer ouderschapsverlofmogelijkheden, zodat ze als ze ouder worden meer energie over hebben om bij te blijven in hun vak en om met plezier door te werken.

Marja Schoenmakers, Gouda

SP

www.sp.nl

Heeft u 'm al zien rijden?

